

Avaluació del pes econòmic de l'esport a la demarcació de Barcelona el 2013

Setembre de 2016

Sèrie Esports

A més d'una important repercussió social, l'esport té una vessant econòmica ja que les activitats del sector generen producció de béns i serveis, distribueixen rendes i creen ocupació, a més d'inversió en infraestructures.

En aquest estudi es presenta una valoració econòmica del sector de l'esport, des de la perspectiva de l'oferta (producció) i seguint les pautes dels comptes satèl·lit. L'enfocament metodològic es basa en l'estimació dels principals agregats econòmics del sector de l'esport: producció, consum intermedi, valor afegit brut, remuneració dels assalariats i excedent brut d'explotació.

A més a més, es mostren els resultats de l'any 2013 per la demarcació de Barcelona, amb el detall de la contribució dels diferents agents implicats —sector privat amb ànim de lucre, institucions sense ànim de lucre, sector públic i educació esportiva— i es comparen les dades amb les d'altres territoris, s'analitza l'evolució des de l'any 2006 (primera edició de l'estudi, també promogut per la Diputació de Barcelona) i s'apunten tendències i línies de futur.

Avaluació del pes econòmic de l'esport a la demarcació de Barcelona el 2013

Setembre de 2016

Avaluació del pes econòmic de l'esport a la demarcació de Barcelona el 2013

Setembre de 2016

Autors

Júlia Bosch
Jaume García
Carles Murillo

Agraïments

Els autors volen agrair a totes les institucions que han aportat informació per a l'elaboració d'aquest estudi: Consell Català de l'Esport, Diputació de Barcelona, Idescat, Institut d'Estudis Fiscals (IEF), INE i universitats. En particular, també es vol agrair a Joaquim Perisé i Blanca Nualart, del Consell Català de l'Esport; a Elisenda Noguera, de la Diputació de Barcelona; a Núria Badenes, de l'IEF; a Gemma García, de la UPF, la seva col·laboració en l'obtenció d'informació, i a Albert Rodríguez, el seu ajut en la recerca d'informació i el processament de les dades. Evidentment, els errors són responsabilitat única dels autors.

1a edició: juliol de 2017

© de l'edició: Diputació de Barcelona
© dels textos: els autors

Producció i edició: Gabinet de Premsa i Comunicació
de la Diputació de Barcelona

Índex

Resum executiu	8
Introducció	20
1. Metodologia	21
2. Resultats principals	24
3. Sector privat amb ànim de lucre	28
3.1. Societats	28
3.2. Persones físiques	33
3.3. Mitjans de comunicació	36
4. Institucions privades sense finalitat de lucre	40
4.1. Metodologia	40
4.2. Federacions esportives i consells esportius	40
4.3. Clubs esportius	44
5. Sector públic	46
5.1. Metodologia	46

5.2.	Generalitat de Catalunya	46
5.2.1.	Consell Català de l'Esport	47
5.2.2.	Centre d'Alt Rendiment Esportiu	48
5.2.3.	Ports de la Generalitat	49
5.2.4.	Equacat, SA	50
6.2.5.	Circuit de Catalunya	50
5.3.	Diputació de Barcelona	51
5.4.	Ajuntaments	55
6.	Educació esportiva	57
6.1.	Ensenyament no universitari	57
6.2.	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya	59
6.3.	Universitats	61
6.3.1.	Ensenyaments d'esport i recerca	61
6.3.2.	Serveis d'esport	64
7.	Ocupació del sector de l'esport el 2013	66
7.1.	Sector privat amb ànim de lucre	68
7.2.	Institucions privades sense finalitat de lucre	70
7.3.	Sector públic	70
7.4.	Educació esportiva	72
8.	Evolució del sector de l'esport entre 2006 i 2013	73
9.	Comparació amb altres territoris	75
10.	Conclusions, identificació de tendències i línies de futur	78
	Bibliografia	80

Resum executiu

Introducció i objectius

L'esport té una important vessant social, tant per la seva elevada repercussió mediàtica dels grans esdeveniments esportius com pels hàbits de la pràctica i la participació de la ciutadania en les activitats esportives, que facilita les relacions, desperta la creativitat i pot contribuir a millorar el clima social i afavorir la integració social. És important reconèixer aquesta rellevància social de l'esport, ja que, al seu torn, té una traducció econòmica en tant que les activitats del sector de l'esport generen producció de béns i serveis, distribueixen rendes i creen ocupació, al temps que es fa la inversió necessària en les corresponents infraestructures esportives.

En aquest context, el 2009 es va dur a terme per encàrrec de la Diputació de Barcelona un estudi que va abordar l'estimació del pes econòmic del sector esportiu dels anys 2006-2007. S'hi va fer un esforç inicial de definició de diferents aspectes, de concreció de les fonts que calia utilitzar i de disseny de la metodologia que s'havia de seguir perquè la consistència de futurs mesuraments estigués garantida i se'n permetés la comparació temporal (Bosch *et al.*, 2009). Així, l'estudi que aquí es presenta és una actualització d'aquell treball, amb dades del 2013, que utilitza la mateixa metodologia per quantificar la importància econòmica del sector de l'esport.

Metodologia

Qualsevol mesura de la repercussió de l'esport en l'economia de la demarcació de Barcelona prèviament ha de partir de definir què s'entén per pes econòmic, que es pot definir com el valor econòmic del volum d'activitats que, de manera directa i indirecta, estan lligades a les activitats esportives i a la pràctica de l'esport. En la provisió de béns i serveis esportius, els productors adquireixen altres béns i serveis necessaris per a la producció del sector (consums intermedis) i lloguen els factors primaris (treball i capital) que contribueixen a la preparació i transmissió dels béns i serveis pròpiament espor-

tius (valor afegit). La comptabilització dels consums intermedis implica mesurar els costos materials que la provisió de béns i serveis comporta, així es capta des del cantó de l'oferta l'efecte d'arrossegament que exerceixen els productors esportius sobre si mateixos i sobre la resta de sectors econòmics.

Amb un ordre incremental, en la contribució del sector de l'esport al conjunt de l'economia es poden distingir tres mesures: l'aportació neta, mesurada pel valor afegit brut (VAB); la producció efectiva, que resulta de sumar el VAB i els consums intermedis i que indica els lligams dels productors esportius amb aquests mateixos i amb la resta de sectors com a proveïdors, i la despesa total, que afegeix a la producció total les inversions fetes.

La mesura del pes econòmic de l'esport es fa a partir de les pautes del que es coneix com a comptes satèl·lit, un enfocament metodològic basat en l'estimació dels principals agregats econòmics del sector de l'esport: producció, consums intermedis, valor afegit brut, remuneració dels assalariats i excedent brut d'explotació. Per tant, la valoració econòmica del sector de l'esport es fa des de la perspectiva de l'oferta (producció), i el primer pas consisteix a identificar els productors de béns i serveis associats a l'esport, tant des de la vessant privada com des de la vessant pública.

Els productes poden ser béns i serveis propis o característics de l'esport o béns i serveis derivats o connexos. Els productes propis són els que estan vinculats directament a l'activitat esportiva d'un productor (fabricació de material per a la pràctica esportiva, proveïment de serveis esportius, etc.). Els productes connexos es manifesten com a conseqüència de l'existència d'una activitat esportiva, però no en són intrínsecs, sinó oferts per sectors econòmics no catalogats específicament com a esportius però que són complementaris a l'existència i a la pràctica de l'esport (serveis de transport, allotjament i restauració, assegurances, etc.).

Un cop identificats els productors, s'han d'anàlitzar per a cadascun d'aquests els comptes de resultats (estat d'ingressos i despeses) que ofereixen la informació econòmica necessària per estimar els agregats econòmics del sector. Per a la valoració

d'aquests agregats es poden utilitzar les definicions i els conceptes de la comptabilitat nacional, que ofereix una representació quantificada de la realitat econòmica referida a àmbits territorials i temporals determinats.

En la classificació dels productors esportius la primera distinció que s'ha plantejat és la que correspon a sector privat i sector públic. El sector privat s'ha subdividit, al seu torn, en els productors amb ànim de lucre (societats, persones físiques, mitjans de comunicació¹) i les institucions privades sense finalitat de lucre (federacions esportives, consells esportius i clubs esportius). Finalment, en l'educació esportiva, que s'ha considerat a part, hi ha productors de caire tant públic com privat.

Limitacions de l'estudi

Enllestit el marc conceptual, a la pràctica és habitual haver de resoldre un munt de dificultats per poder fer operatius els càlculs. A tall d'exemples no exhaustius: absència de dades o dades incompletes; sectors productius on és difícil —o impossible— destriar quina part de l'activitat correspon a béns i serveis esportius; impossibilitat de disposar de dades censals i necessitat d'utilitzar enquestes; etc.

Aquest tipus de problemes no són exclusius del sector de l'esport, sinó que són comuns quan es tracta d'avaluar l'activitat econòmica de qualsevol sector que comparteixi amb el de l'esport la característica de ser un multisector no inclòs dins de les categories de la comptabilitat nacional. En aquests casos, la tasca de l'investigador consisteix a reduir al màxim les discrepàncies entre els requeriments del marc conceptual i les limitacions inevitables de la informació disponible. Com a sistemàtica de treball, és precís fer explícites les dificultats que es troben i plantejar solucions per tractar d'establir quantitativament els marges d'error o, en el seu defecte, qualitativament les limitacions que envolten els resultats.

Així, primer de tot cal assenyalar que en aquest estudi només s'ha avaluat una petita part dels productors connexos (no característics) del sector de l'esport —en concret les apostes esportives i els mitjans de comunicació—, per la qual cosa no figuren en les xifres de pes activitats econòmiques com el turisme esportiu, que inclouria sectors com ara el transport, l'allotjament i la restauració, o les assegurances relacionades amb el món de l'esport. La

1. Com es veurà més endavant, per similitud productiva s'han inclòs en els mitjans de comunicació tant els de caire públic com privat.

raó principal de l'exclusió d'aquest tipus de sectors és la impossibilitat d'aïllar la part que correspon estrictament a l'esport.

En el cas de les dades d'ocupació, les principals limitacions es troben quan s'ha d'estimar la dada de la demarcació de Barcelona a partir de la catalana o a partir d'una mostra, o bé s'ha d'estimar la part corresponent a esport. D'altra banda, tot i la seva importància en el món de l'esport, cal mencionar que, en el càlcul del VAB no computa el treball voluntari per la dificultat d'assignar-li una retribució i per la manca d'informació, generalment, sobre les hores treballades per aquestes persones.

Resultats principals

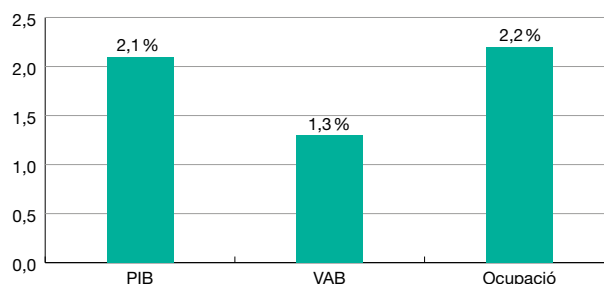
El pes de la producció efectiva total del sector de l'esport barceloní sobre el conjunt de la demarcació de Barcelona, mesurat a partir del producte interior brut (PIB), se situava en un 2,1 % l'any 2013, mentre que, quan la macromagnitud utilitzada és el VAB, el pes va ser d'un 1,3 % el mateix any. D'altra banda, el pes dels ocupats en el sector de l'esport sobre la població ocupada a la demarcació de Barcelona va ser d'un 2,2 %.

Per posar en context aquestes xifres, cal assenyalar que, segons dades del PIB per a 44 branques d'activitat que proporciona l'Idescat per a Catalunya², el pes del sector tèxtil sobre el total va ser d'un 1 % el 2013, mentre que els productes metàl·lics suposaven un 1,2 % del total; els productes farmacèutics i la fabricació de material de transport, un 1,3 %, i les indústries químiques, un 2,2 %. Pel que fa a les branques de serveis, la informació i comunicacions aportava al PIB català un 3,3 %, l'educació un 4,1 % i el comerç al detall un 5,4 %.

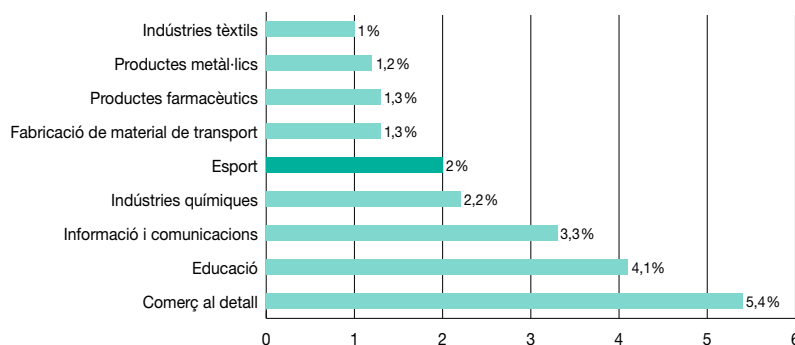
El VAB del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona va ser de 1.612 milions d'euros el 2013, dels quals un 87 % corresponia als productors del sector privat i el 13 % restant als del sector públic³. D'altra banda, la producció efectiva total del sector de l'esport barceloní, la qual s'obté de sumar els consums intermedis al VAB, representava més de 2.950 milions d'euros.

2. No es disposa d'informació a aquest nivell de detall per a la demarcació de Barcelona.
3. El sector privat comprèn les empreses privades, les persones físiques, els mitjans de comunicació privats i l'educació esportiva privada i concertada, mentre que el sector públic inclou les empreses de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, els ajuntaments, els mitjans de comunicació públics i l'educació esportiva pública.

Aportació del sector de l'esport a l'economia (2013)

Pes en el PIB de Catalunya per sectors (2013)

VAB i ocupació del sector de l'esport per tipus de productor (2013)

	VAB		Ocupació	
	Milers d'euros	%	Nombre	%
Sector públic	209.043	13,0	5.720	11,9
Sector privat	1.403.094	87,0	42.271	88,1
Total	1.612.137	100	47.991	100

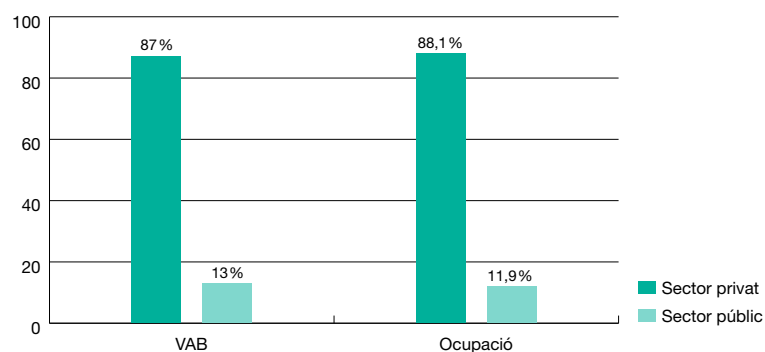
Font: elaboració pròpia.

El total d'ocupats en el sector de l'esport a la demarcació de Barcelona l'any 2013 va ser de 47.991 persones, amb un pes superior del sector privat que en el cas del VAB (88,1%). En aquest aspecte, cal destacar que no inclou la important tasca del voluntariat en l'esport, és a dir, de les persones que tre-

ballen un nombre d'hores a la setmana sense rebre remuneració i, per tant, no computen ni en el total d'ocupats ni en el càlcul del VAB.

La taula de la pàgina següent mostra els agregats econòmics del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona l'any 2013 per productor.

VAB i ocupació del sector de l'esport per tipus de productor 2013

Agregats econòmics del sector de l'esport per productor (2013)

	VAB		Consums intermedis		Valor de producció	
	Milers €	%	Milers €	%	Milers €	%
Sector privat	551.967	34,2	543.602	40,5	1.095.569	37,1
Societats	391.458	24,3	371.620	27,7	763.078	25,8
Persones físiques	14.972	0,9	-	0,0	14.972	0,5
Mitjans de comunicació	145.537	9,0	171.982	12,8	317.519	10,7
Del sector privat	106.397	6,6	128.423	9,6	234.820	7,9
Del sector públic	39.140	2,4	43.559	3,2	82.699	2,8
IPSFL	843.533	52,3	609.950	45,5	1.453.483	49,2
Federacions esportives	21.824	1,4	33.454	2,5	55.278	1,9
Consells esportius	3.926	0,2	2.891	0,2	6.817	0,2
Clubs esportius	817.782	50,7	573.605	42,8	1.391.387	47,1
SAE i FCB*	374.735	23,2	136.390	10,2	511.125	17,3
Altres clubs esportius	443.047	27,5	437.215	32,6	880.262	29,8
Sector públic	81.222	5,0	182.638	13,6	263.860	8,9
Generalitat de Catalunya	17.146	1,1	56.237	4,2	73.382	2,5
Consell Català de l'Esport	4.559	0,3	14.241	1,1	18.800	0,6
Centre d'Alt Rendiment	6.025	0,4	6.594	0,5	12.619	0,4
Ports de la Generalitat	637	0,0	719	0,1	1.356	0,0
Equacat, SA	1.123	0,1	516	0,0	1.639	0,1
Circuit de Catalunya	4.803	0,3	34.167	2,5	38.970	1,3
Diputació de Barcelona	3.064	0,2	5.269	0,4	8.333	0,3
Gerència de Serveis d'Esports	2.789	0,2	5.197	0,4	7.986	0,3
Patronat d'Apostes	275	0,0	72	0,0	347	0,0
Ajuntaments	61.013	3,8	121.132	9,0	182.145	6,2
Educació esportiva	135.415	8,4	5.400	0,4	140.814	4,8
Ensenyament no universitari	122.447	7,6	-	0,0	122.447	4,1
INEFC	4.482	0,3	1.454	0,1	5.936	0,2
Universitats	8.486	0,5	3.945	0,3	12.432	0,4
Ensenyaments d'esport	4.034	0,3	1.319	0,1	5.353	0,2
Serveis d'esport	4.452	0,3	2.627	0,2	7.078	0,2
Ensenyament privat	46.734	2,9	1.093	0,1	47.827	1,6-
Ensenyament públic	88.680	5,5	4.307	0,3	92.987	3,1-
Total	1.612.137	100	1.341.590	100	2.953.726	100

* SAE: Societats anònimes esportives. FCB: Futbol Club Barcelona.

Font: elaboració pròpia.

Com es pot comprovar, les institucions privades sense finalitat de lucre (IPSFL) són el principal productor esportiu, amb un pes del VAB sobre el total superior d'un 50 %, seguides del sector privat amb ànim de lucre, amb un 34,2%; l'educació esportiva, amb un 8,4%, i el sector públic, amb un 5,0%. Per contra, si els càlculs es fan amb els consums intermedis, s'observa que disminueix el pes de les IPSFL, fins a un 45,5%, mentre que augmenta el del sector públic, fins a un 13,6%. Aquest fet és conseqüència d'una major importància de les transferències corrents en les administracions públiques que en les societats privades, magnituds que computen en el valor de la producció però no en el VAB. Si es té

en compte que un dels objectius principals del sector públic en relació amb l'esport és facilitar la pràctica esportiva en qualsevol de les seves vessants, les transferències es converteixen en el principal instrument de què disposen les administracions públiques per garantir el compliment d'aquest objectiu.

Dels gairebé 48.000 ocupats en el sector de l'esport barceloní l'any 2013, un 51% treballava a les institucions privades sense finalitat de lucre; un 35,4% al sector privat amb ànim de lucre; un 5,4% al sector públic, i el 8,1% restant en l'educació esportiva, en la qual la gran majoria corresponia al professorat no universitari.

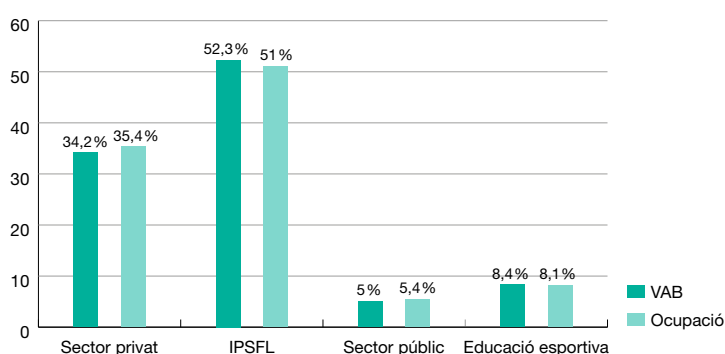
Ocupació del sector de l'esport per productor (2013)

	Ocupats	%
Sector privat	17.011	35,4
Societats	11.861	24,7
Persones físiques	2.270	4,7
Mitjans de comunicació	2.880	6,0
Del sector privat	2.284	4,8
Del sector públic	596	1,2
IPSFL	24.489	51,0
Federacions esportives	993	2,1
Consells esportius	326	0,7
Clubs esportius	23.169	48,3
SAE i FCB	1.078	2,2
Altres clubs esportius	22.091	46,1
Sector públic	2.597	5,4
Generalitat de Catalunya	306	0,6
Consell Català de l'Esport	113	0,2
Centre d'Alt Rendiment	81	0,2
Ports de la Generalitat	10	0,0
Equacat, SA	45	0,1
Circuit de Catalunya	57	0,1
Diputació de Barcelona	40	0,1
Gerència de Serveis d'Esports	36	0,1
Patronat d'Apostes	4	0,0
Ajuntaments	2.251	4,7
Educació esportiva	3.894	8,1
Ensenyament no universitari	3.530	7,4

	Ocupats	%
INEFC	105	0,2
Universitats	259	0,5
Ensenyaments d'esport	139	0,3
Serveis d'esport	120	0,3
Ensenyament privat	1.368	2,8
Ensenyament públic	2.527	5,3
Total	47.991	100

Font: elaboració pròpia.

Pes en el VAB i l'ocupació per productors (2013)

Sector privat amb ànim de lucre

Entre els productors esportius del sector privat es poden distingir de tres tipus: les societats, les persones físiques i els mitjans de comunicació.

Pel que fa a les societats, les principals fonts d'informació són el Sistema de Anàlisis de Balances Ibèriques (SABI) i les enquestes de l'INE: Enquesta Industrial d'Empreses, Enquesta Anual de Serveis i Enquesta Industrial de Productes. En el cas de les persones físiques, la font d'informació utilitzada ha estat la corresponent a les declaracions de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) de les donades d'alta en els epígrafs relacionats amb l'esport de l'impost d'activitats econòmiques (IAE).

En la valoració econòmica dels mitjans de comunicació s'ha de distingir entre els del sector públic —present en les activitats audiovisuals i que s'ha inclòs aquí per raons d'afinitat productiva— i els del sector privat. La informació corresponent al sector privat s'ha tret de les dades facilitades per l'Idescat de les enquestes industrials i de serveis. D'altra banda, les dades del sector públic s'han elaborat a partir de la liquidació del pressuposts de les entitats corresponents.

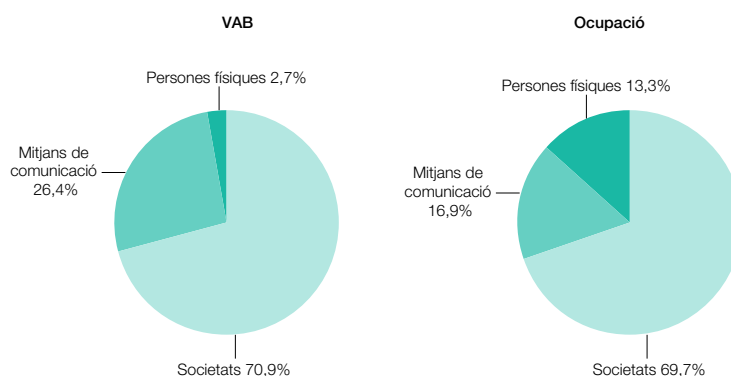
El sector privat amb ànim de lucre és, juntament amb les IPSFL, un dels productors esportius importants, ja que suposa un 34,2 % del VAB total del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona el 2013. El VAB de les societats se situa en gairebé 400 milions d'euros, un 71 % del total del sector privat amb ànim de lucre; mentre que el de les persones físiques va ser de 15 milions d'euros (2,7%), i el dels mitjans de comunicació, de gairebé 146 milions d'euros (26,4%), dels quals 39 milions corresponen a les empreses públiques, un 7,1 % del total del sector privat.

De les més de 17.000 persones treballant al sector privat amb ànim de lucre el 2013, un 70% ho feien a les societats, mentre que un 13,3% eren persones físiques i el 16,9% restant estaven en els mitjans de comunicació, només un 3,5% de les quals en empreses públiques.

VAB i ocupació del sector privat amb ànim de lucre (2013)

	VAB		Ocupació	
	Milers d'euros	%	Ocupats	%
Total	551.967	100	17.011	100
Societats	391.458	70,9	11.861	69,7
Persones físiques	14.972	2,7	2.270	13,3
Mitjans de comunicació	145.537	26,4	2.880	16,9
Del sector privat	106.397	19,3	2.284	13,4
Del sector públic	39.140	7,1	596	3,5

Font: Idescat, IEF, SABI i elaboració pròpia.

Pes en el VAB i l'ocupació del sector privat amb ànim de lucre (2013)**Institucions privades sense finalitat de lucre**

En les institucions privades sense finalitat de lucre hi ha tres grans productors del sector de l'esport: les federacions esportives, els consells esportius i els clubs esportius.

Els comptes de pèrdues i guanys de les federa-

cions i els consells s'han obtingut de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, a partir dels quals s'ha estimat l'import corresponent als agregats econòmics objecte d'anàlisi.

VAB i ocupació de les institucions privades sense finalitat de lucre (2013)

	VAB		Ocupació	
	Milers d'euros	%	Ocupats	%
Total	843.533	100	24.489	100
Federacions esportives	21.824	2,6	993	4,1
Consells esportius	3.926	0,5	326	1,3
Clubs esportius	817.782	96,9	23.169	94,6
SAE i FCB	374.735	44,4	1.078	4,4
Altres clubs esportius	443.047	52,5	22.091	90,2

Font: SGE i elaboració pròpia.

D'altra banda, les dades de clubs esportius provenen de l'Estudi sobre la situació actual dels clubs esportius a Catalunya, elaborat per Itik Consultoria de l'Esport i Lleure l'any 2010 (amb dades del 2007) a partir d'una mostra representativa de 1.000 clubs catalans, estratificada per demarcacions. L'estudi s'ha actualitzat a partir del creixement nominal del VAB del sector d'activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment entre el 2007 i el 2013.

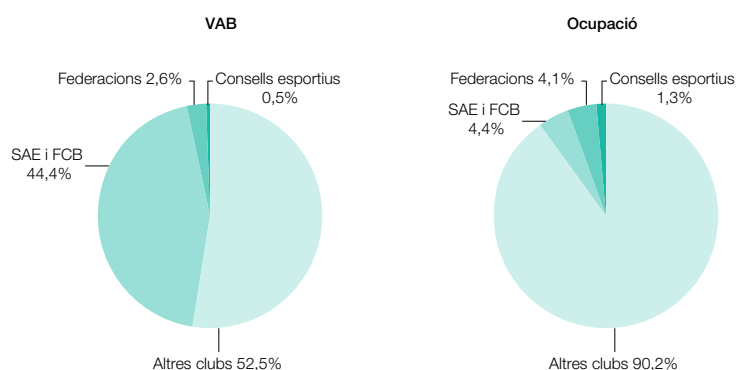
Aquest estudi no tenia en compte, per raons òbvies, les societats anònimes esportives ni el Futbol Club Barcelona (FCB), per les seves característiques especials, per la qual cosa s'han incorporat a l'anàlisi. Les dades del FC Barcelona provenen de les seves memòries econòmiques anuals, mentre que la informació de les societats anònimes esportives

(SAE) s'ha extret de la base de dades SABI.

El VAB de les federacions esportives catalanes imputable a la demarcació de Barcelona va ser de prop de 22 milions d'euros l'any 2013, mentre que els consells esportius van generar gairebé 4 milions d'euros de valor afegit brut el mateix any. Els clubs esportius, per la seva banda, van tenir un VAB de 818 milions d'euros, un 96,9% del total de les institucions privades sense finalitat de lucre, un percentatge del qual més de la meitat correspon als altres clubs que no són SAE ni el FCB.

Pel que fa a l'ocupació, el nombre total de treballadors a les federacions, consells i clubs s'ha estimat en 24.500 persones l'any esmentat, de les quals gairebé un 95% treballava als diferents clubs esportius i, en concret, més d'un 90% en els altres clubs.

Pes en el VAB i l'ocupació de les IPSFL (2013)

Sector públic

Entre els productors públics del sector de l'esport, se'n troben de característics, com ara el Consell Català de l'Esport i el Centre d'Alt Rendiment, l'activitat dels quals està enterament relacionada amb l'esport, i de connexos, com els ajuntaments i les diputacions provincials, per als quals l'esport no és la seva única activitat.

Les dades per fer la valoració econòmica de les entitats públiques del sector de l'esport s'han extret de la Sindicatura de Comptes de Catalunya. La informació de la Diputació de Barcelona l'ha facilitat la seva Gerència de Serveis d'Esports i el Patronat d'Apostes la que li correspon, mentre que les dades dels ajuntaments provenen del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. A partir dels pressupostos liquidats de les diferents empreses i organismes s'ha estimat, com en el cas de les institucions privades sense finalitat de lucre, els agregats econòmics d'estudi.

Les estimacions corresponents a aquestes institucions donen un VAB del sector de l'esport a la

demarcació de Barcelona de 81 milions d'euros el 2013, amb una aportació majoritària dels ajuntaments (75,1%), seguits de la Generalitat amb una participació superior a un 20%, i la Diputació de Barcelona, amb un pes sobre el total d'un 3,8%.

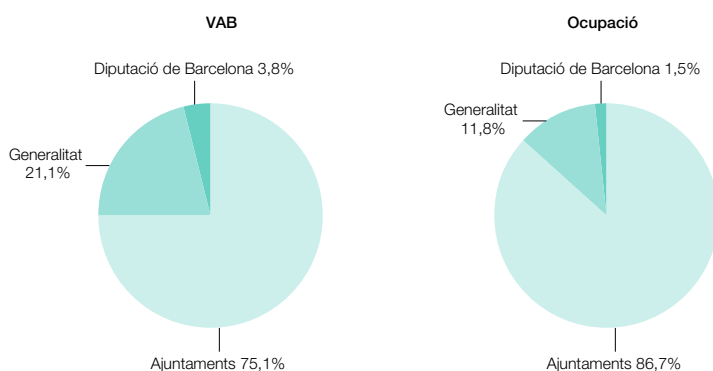
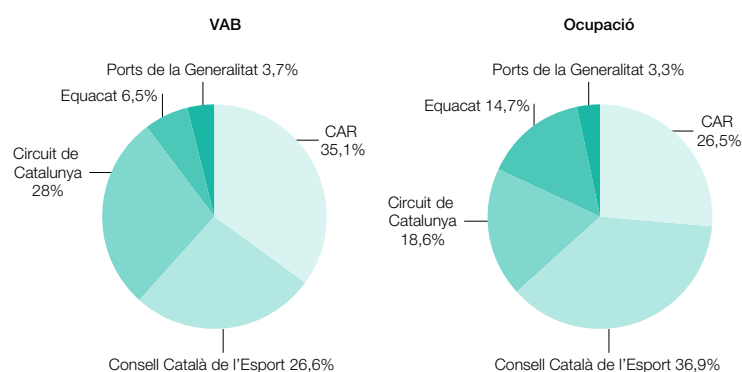
El nombre d'ocupats en el sector públic barceloní relacionats amb l'esport el 2013 va ser d'unes 2.600 persones, de les quals un 86,7% treballava als ajuntaments, un 11,8% a les diferents empreses de la Generalitat de Catalunya i un 1,5% a la Diputació de Barcelona.

El principal productor esportiu a la demarcació de Barcelona pel que fa a la Generalitat de Catalunya és el Centre d'Alt Rendiment, que va generar el 2013 poc més de 6 milions d'euros de VAB, un 35,1% del total d'aquesta administració pública. El segueixen el Consell Català de l'Esport i el Circuit de Catalunya, amb 4,6 i 4,8 milions d'euros de VAB, respectivament, mentre que Equacat superava els 1,1 milions d'euros i Ports de la Generalitat s'apropava als 640.000 euros.

VAB i ocupació del sector públic (2013)

	VAB		Ocupació	
	Milers d'euros	%	Ocupats	%
Total		81.223	100	2.597 100
Generalitat de Catalunya	17.147	21,1	306	11,8
Consell Català de l'Esport	4.559	5,6	113	4,4
Centre d'Alt Rendiment	6.025	7,4	81	3,1
Ports de la Generalitat	637	0,8	10	0,4
Equacat, SA	1.123	1,4	45	1,7
Circuit de Catalunya	4.803	5,9	57	2,2
Diputació de Barcelona	3.064	3,8	40	1,5
Gerència Serveis d'Esports	2.789	3,4	36	1,4
Patronat d'Apostes	275	0,3	4	0,2
Ajuntaments	61.013	75,1	2.251	86,7

Font: Sindicatura de Comptes, Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, INE i elaboració pròpia.

Pes en el VAB i l'ocupació del sector públic (2013)**Pes en el VAB i l'ocupació de les empreses de la Generalitat (2013)**

En termes d'ocupació, el Consell Català de l'Esport i Equacat tenien un pes superior sobre el conjunt de la Generalitat que en el cas del VAB. En

canvi, a la resta d'empreses la situació era la contrària, la qual cosa significa que el seu producte per ocupat és més elevat.

Educació esportiva

L'educació esportiva engloba tres productors del sector de l'esport: l'ensenyament no universitari, l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) i les universitats. La valoració econòmica d'aquests presenta certes diferències. Així, en els casos de l'ensenyament no universitari i de l'INEFC la seva producció va íntegrament al sector esportiu, mentre que a les universitats hi ha dues particularitats: d'una banda, totes dediquen una part dels recursos a facilitar la pràctica esportiva dels seus alumnes i, de l'altra, algunes ofereixen també estudis relacionats amb l'esport. Per últim, mentre que l'INEFC és un productor públic, tant l'ensenyament no universitari com les universitats tenen una part pública i una altra de privada.

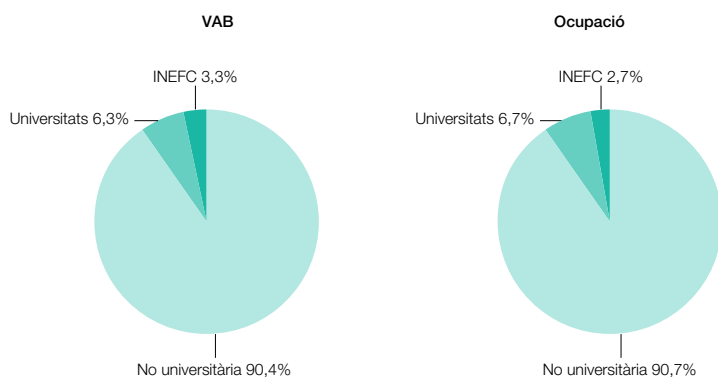
A grans trets, la valoració econòmica de l'ensenyament no universitari i dels ensenyaments universitaris d'esport i la recerca s'ha fet a partir de les retribucions salarials brutes que rep el professorat més les quotes empresarials a la Seguretat Social. El nombre i els salaris dels professors en l'ensenyament no universitari s'han tret majoritàriament del Departament d'Educació. D'altra banda, en el cas dels ensenyaments universitaris, s'ha calculat el nombre de professors necessaris per impartir els crèdits requerits per assolir el grau corresponent de ciències de l'activitat física i l'esport (CAFE) o de magisteri d'educació física i les retribucions,

que s'han calculat tenint en compte les diferents categories del personal docent, del conveni col·lectiu per al personal docent i investigador de les universitats públiques catalanes. A més, les dades de l'INEFC s'han tret del Departament d'Economia i Coneixement, mentre que les del Centre d'Estudis Olímpics i dels serveis d'esport de les diferents universitats provenen dels qüestionaris que es van enviar a cadascun, en què es demanava informació sobre els comptes de resultats de l'any 2013.

L'educació esportiva aportava al VAB del sector de l'esport de la demarcació de Barcelona uns 135 milions d'euros el 2013, la part més important dels quals va correspondre a l'ensenyament no universitari, amb un 90,4% del total d'aquest productor, un VAB que es componia únicament de remuneració dels assalariats. D'altra banda, l'aportació de les universitats va ser d'un 6,3%, i la de l'INEFC, d'un 3,3%. Si s'analitzen aquests productors en funció de si pertanyen al sector públic o al privat, s'observa com el pes del primer se situa al voltant d'un 66% del total de l'educació esportiva.

Els ocupats en educació esportiva l'any 2013 es van apropar a les 3.900 persones, amb unes estructures molt similars a la del VAB i amb un sector públic que aplega gairebé un 65% del total d'ocupats d'aquest productor.

Pes en el VAB i l'ocupació de l'educació esportiva (2013)

Evolució del sector de l'esport entre 2006 i 2007

El pes del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona ha disminuït molt lleugerament en termes de PIB (2,2% el 2006 enfront d'un 2,1% el 2013), però ha augmentat tant en termes de VAB (d'un 1,2% a un 1,3%) com d'ocupació (d'un 1,9% al 2,2%). Aquest lleuger descens en termes de PIB ha estat causat pel canvi metodològic que es va produir en el càlcul d'aquesta macromagnitud

l'any 2014 a tota la Unió Europea, que va implicar la inclusió en el PIB de les activitats il·legals com ara el tràfic de drogues, la prostitució i el contraban, que augmenten la xifra global entre un 1,5% i un 3%. Sense aquest canvi metodològic, el pes del sector de l'esport a la demarcació s'hauria situat, per tant, al voltant d'un 2,3% per sobre de la xifra del 2006.

Així mateix, sembla que la crisi ha afectat menys al sector de l'esport que al conjunt de l'economia de la demarcació, la qual cosa es confirma si es té en compte que el creixement nominal del VAB provincial entre el 2006 i el 2013 ha estat d'un 6,7%, mentre que el del sector de l'esport ha estat d'un 10,2%.

Pel que fa als diferents productors esportius, gairebé tots presenten creixements nominals del seu VAB relativament importants: un 20,3% les institucions privades sense finalitat de lucre, un 12,8% el sector públic i un 13,9% l'educació esportiva. En canvi, el sector privat ha disminuït el seu VAB en un 3,4%, com a conseqüència d'un descens del 8,4% de les societats amb ànim de lucre. Dins d'aquestes, la disminució més notòria s'ha donat en el sector industrial, que ha perdut un 57%, en especial la fabricació de calçat esportiu, d'armes, de bicicletes i la construcció d'embarcacions esportives i la confecció de roba d'esport. Cal assenyalar que aquest comportament ja es dona també en les dades originals que proporciona l'Idescat; és a dir, en la fabricació de calçat d'on s'ha estimat la fabricació de calçat esportiu, i en l'agregació proporcionada de fabricació d'armes, bicicletes i construcció d'embarcacions esportives d'on s'ha extret la xifra corresponent a cada sector.

En el cas de l'ocupació esportiva, el creixement ha estat d'un 2,8%, en contrast amb el decreixement del total dels ocupats de la demarcació (un -15%), la qual cosa ha suposat un augment del pes de l'ocupació del sector de l'esport en el total, que se situava el 2013 en un 2,2% enfront del 1,9% de l'any 2006. Tots els productors presenten creixements de l'ocupació, excepció feta del sector privat amb ànim de lucre, on el descens del nombre de treballadors en les societats no es veu compensat per l'important augment dels ocupats en els mitjans de comunicació⁴. El productor que més creix és el sector públic amb un 10,4%; seguit per l'educació esportiva amb un 8,3%, i les IPSFL amb un 5,6%.

Comparació amb altres territoris

Per bé que la quantificació de l'aportació del sector de l'esport a l'economia de diferents territoris ha estat objecte d'interès, els exercicis s'han dut a terme amb metodologies diferents, un fet que dificulta la comparació de resultats. A més, molts dels estudis, tant d'àmbit internacional com de comunitats autònomes, són bastant antics, atès que daten

de la dècada dels noranta del segle passat o de principis d'aquest.

Més recentment, l'any 2012 es va presentar el treball *Study on the contribution of sport to economic growth and employment in the EU* (SpEA, 2012), impulsat per la Comissió Europea, que omple un buit en el camp dels estudis del sector de l'esport. Tot i que les dades utilitzades són del 2005, aquest treball, a banda de l'esforç de quantificar tots els països, garanteix que la metodologia que s'aplica és la mateixa per a tots aquests. D'aquesta manera s'utilitza una adaptació específica de la comptabilitat nacional dels països membres per fer una taula *input-output* multiregional del sector de l'esport basada en les 27 taules *input-output* de l'esport de cada país. Aquest fet significa que els resultats són consistents, amb les comptabilitats nacionals, d'una banda, i amb el comerç intracomunitari, de l'altra.

L'estudi parteix de la definició de Vilnius d'esport⁵. En sentit estricte, el sector esportiu engloba totes les activitats econòmiques directament relacionades amb l'esport més les que són inputs per a l'esport; és a dir, tots els béns i serveis que són necessaris per a la pràctica esportiva (productes característics).

Per poder comparar els resultats de la demarcació de Barcelona amb les dades d'aquest estudi s'han de treure els mitjans de comunicació i les apostes esportives, que no són productors característics sinó connexos. Així, sense aquests dos productors, el VAB esportiu barceloní té un pes d'un 1,14% del total, una dada lleugerament superior a la mitjana de la UE, que és d'un 1,13%. D'altra banda, el pes de l'ocupació relacionada amb l'esport a la demarcació es va situar en un 2,20%, mentre que la mitjana europea va ser d'un 2,12%. Les xifres corresponents a Catalunya són d'un pes de l'esport en el VAB d'un 1,06% i d'un 2,10% en el cas de l'ocupació, mentre que les corresponents al conjunt de l'Estat espanyol són d'un 0,90% en el VAB i d'un 1,33% en el cas de l'ocupació, dades lleugerament per sota de la mitjana de la UE i de les corresponents a la demarcació de Barcelona.

Cal assenyalar, per últim, que el 2015 s'ha publicat un estudi referit a Andalusia (Analistas Económicos de Andalucía, 2015). Des de la perspectiva de l'oferta, que és la que proporciona xifres comparables amb les de la demarcació de Barcelona, l'any 2014 el pes de la producció efectiva esportiva sobre el PIB andalús va ser d'un 1,86%, mentre que sobre el VAB va ser d'un 1,12%, i els ocupats

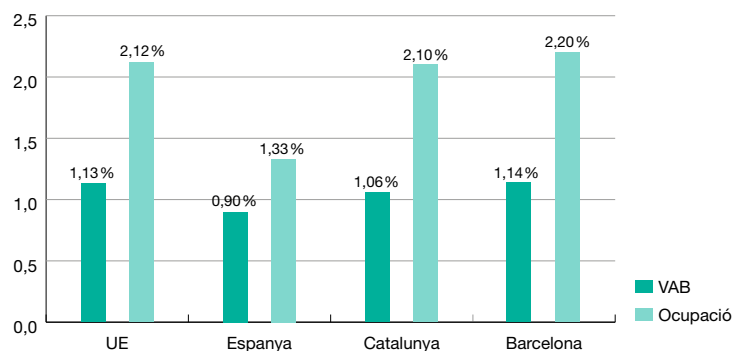
4. L'ocupació en els mitjans de comunicació es multiplica per gairebé quatre, en part per una subvaloració dels ocupats d'aquest productor l'any 2006.

5. Acord de l'EU Working Group on Sport and Economics, en una reunió celebrada en aquesta ciutat el 2007.

en el sector suposaven un 1,71 % del total. Les xifres equivalents corresponents a la demarcació de Barcelona van ser, respectivament, d'un 2,07 % sobre el PIB, d'un 1,26 % sobre el VAB i d'un 2,20 %

sobre l'ocupació. Per tant, es pot comprovar com l'esport és relativament més important en l'economia de la demarcació de Barcelona que a Andalusia.

Pes en el VAB i l'ocupació de diferents territoris*

*Dades del 2005 per a la UE i Espanya, i del 2013 per a Catalunya i la demarcació de Barcelona.

Conclusions

El pes de la producció total del sector de l'esport barceloní sobre el conjunt de la demarcació de Barcelona, mesurat a partir del PIB, se situava en un 2,1 % l'any 2013, mentre que si la magnitud utilitzada és el VAB el pes va ser d'un 1,3 % el mateix any. D'altra banda, el pes dels ocupats en el sector de l'esport sobre la població ocupada a la demarcació de Barcelona va ser d'un 2,2 %.

Les xifres obtingudes de pes econòmic de l'esport a la demarcació de Barcelona mostren que estan en consonància amb les estimacions fetes per a altres territoris. Així mateix, la comparació del pes econòmic de l'esport amb els pesos d'altres sectors d'activitat permet observar que el sector esportiu se situa en una posició intermèdia, la qual cosa constata la seva rellevància dins de l'economia barcelonina.

D'altra banda, la preponderància del sector privat sobre el sector públic és un resultat lògic si es té en compte que els principals actors en el món de l'esport són les institucions privades sense finalitat de lucre i, dins d'aquestes, els clubs esportius, sense oblidar la notable producció de béns i serveis esportius de les societats amb ànim de lucre. El sector públic, en canvi, és determinant en la seva tasca de posar a disposició dels individus els mitjans neces-

saris per a la pràctica esportiva, la qual cosa executa, principalment, a través de les inversions en infraestructures esportives i de les transferències (corrents i de capital). També cal assenyalar la feina feta per l'educació esportiva —tant la no universitària com la universitària— en la transmissió dels ensenyaments d'esport.

Pel que fa a l'evolució entre el 2006 i el 2013, es veu que la crisi ha afectat menys el sector de l'esport que el conjunt de l'economia de la demarcació, la qual cosa es constata si es té en compte que el creixement nominal del VAB en el període considerat ha estat d'un 6,7 % i el del sector de l'esport ha estat d'un 10,2 %.

Per tant, l'esport a la demarcació de Barcelona és un sector rellevant i de ràpid creixement dins de l'economia, per la qual cosa contribueix al creixement econòmic i de l'ocupació per sobre de la mitjana d'altres sectors. A més, els béns i serveis esportius es poden trobar en molts altres sectors, com ara el turisme, la nutrició, les assegurances, l'assessoria jurídica i econòmica, i altres en què la seva presència és encara incipient però creixent, la qual cosa significa que l'esport pot ajudar sectors específics a desenvolupar-se.

Introducció

L'esport té una important vessant social, tant per la seva elevada repercussió mediàtica dels grans esdeveniments esportius com pels hàbits de la pràctica i la participació de la ciutadania en les activitats esportives, que facilita les relacions, canalitza la necessitat de confrontació, desperta la creativitat i pot contribuir a millorar el clima social i afavorir la integració social. És important reconèixer aquesta rellevància social de l'esport, ja que té, al seu torn, una traducció econòmica perquè les activitats del sector de l'esport generen producció de béns i serveis, distribueixen rendes i creen ocupació.

Els procediments de recollida i compilació d'informació sobre els sectors que componen els sistemes econòmics són cada dia més complets i responen més bé les necessitats de descriure acuradament l'engranatge de les peces dins del conjunt. No obstant això, les categories estàndards que els sistemes de comptabilitat econòmica preveuen no sempre coincideixen amb sectors que tenen una rellevància econòmica i social d'especial interès. Aquest és el cas de l'esport, que no és un sector econòmic en el sentit terminològic de la comptabilitat nacional sinó que és un sector transversal (o multisector) que engloba activitats diferenciades.

Així, el projecte que es va dur a terme el 2009 per encàrrec de la Diputació de Barcelona (Bosch *et al.*, 2009) va abordar l'estimació del pes econòmic del sector esportiu dels anys 2006-2007, en què es va fer un esforç inicial de definició de diferents aspectes, de concreció de les fonts que cal utilitzar i de disseny de la metodologia que s'ha de seguir perquè la consistència de futurs mesuraments estigués garantida i permetés així la comparació temporal.

En aquest sentit, l'estudi que aquí es presenta és una actualització d'aquell treball amb dades del 2013 i utilitzant la mateixa metodologia, de la qual se'n fa una breu pinzellada en l'apartat 2. L'apartat 3 presenta els principals resultats, mentre que els següents (del 4 al 7) detallen les dades per als diferents productors esportius. A l'apartat 8 s'analiza l'ocupació del sector de l'esport el 2013, al 9 es duu a terme una comparació entre les dades del 2006 i del 2013, al 10 es fa una comparació de resultats amb altres territoris i, finalment, el document es tanca amb un apartat de conclusions, identificació de tendències i línies de futur.

1. Metodologia⁶

Qualsevol mesura de la repercussió de l'esport en l'economia de la demarcació de Barcelona ha de partir de definir, prèviament, què s'entén per pes econòmic, que es pot definir com el valor econòmic del volum d'activitats que, de manera directa i indirecta, estan lligades a les activitats esportives i a la pràctica de l'esport.

En la provisió de béns i serveis esportius, els productors adquireixen altres béns i serveis necessaris per a la producció del sector (consums intermedis) i lloguen els factors primaris (treball i capital) que contribueixen a la preparació i transmissió dels béns i serveis pròpiament esportius (valor afegit brut⁷). La comptabilització dels consums intermedis implica mesurar els costos materials que la provisió de béns i serveis esportius comporta, així es capta, des del cantó de l'oferta, l'efecte d'arrossegament que exerceixen els productors esportius sobre si mateixos i sobre la resta de sectors econòmics.

Amb un ordre incremental, en la contribució del sector de l'esport al conjunt de l'economia es poden distingir tres mesures:

- L'aportació neta del sector de l'esport mesurada pel valor afegit i el pes percentual que aquest representa en el VAB de l'economia de la demarcació de Barcelona. Aquesta mesura relativa lliga l'activitat del sector a la producció neta que ha tingut lloc a la demarcació durant el període d'estudi.
- La producció efectiva del sector de l'esport, que resulta de sumar el VAB i els consums intermedis que, al seu torn, indiquen els lligams dels productors esportius amb si mateixos i amb la resta de sectors com a proveïdors. Des de la perspectiva de l'oferta, aquesta xifra és un indicador del consum total dut a terme en béns i serveis proveïts pels productors del sector esportiu.
- La despesa total (turnover) del sector de l'esport, que parteix del consum total i afegeix les inversions fetes pels productors esportius, que s'entenen com l'adquisició de nous actius que contribueixen a mantenir i millorar l'estoc de capital del sector de l'esport (infraestructures esportives). Aquesta xifra és un indicador —de nou des de la perspectiva de l'oferta— del volum total de recursos que mou el sector de l'esport.

---

6. Per tenir més detall sobre la metodologia i els resultats dels anys 2006 i 2007, vegeu Secretaria General de l'Esport (SGE) (2010a) i Bosch *et al.* (2009).

7. El valor afegit brut (VAB) és el resultat final de l'activitat econòmica de les unitats productores d'un determinat territori, independentment del lloc de residència dels factors productius. El VAB també es pot expressar com la suma de les remuneracions dels factors de producció: treball (remuneracions dels assalariats) i capital (excedent brut d'explotació).

Mesures de pes del sector de l'esport en l'economia

Remuneració dels assalariats + Excedent brut d'explotació = Valor afegit brut (aportació neta)
+ Consums intermedis = Valor de la producció (producció efectiva)
+ Inversions = Despesa total

Font: elaboració pròpia.

La mesura del pes econòmic de l'esport es duu a terme a partir de les pautes del que es coneix com a comptes satèl·lit, un enfocament metodològic basat en l'estimació dels principals agregats econòmics del sector de l'esport: producció, consums intermedis, valor afegit brut, remuneració del assalariats i excedent brut d'explotació. Per tant, la valoració econòmica del sector de l'esport es fa des de la perspectiva de l'oferta (producció), i el primer pas consisteix a identificar els productors de béns i serveis associats a l'esport.

Els productes esportius poden ser béns i serveis propis o característics de l'esport o béns i serveis derivats o connexos. Els productes propis són els que estan vinculats directament a l'activitat esportiva d'un productor (fabricació de material per a la pràctica esportiva, proveïment de serveis esportius, etc.). El productes connexos es manifesten com a conseqüència de l'existència d'una activitat esportiva, però no en són intrínsecs, sinó que són oferts per sectors econòmics no catalogats específicament com a esportius però complementaris a l'existència i a la pràctica de l'esport (premsa esportiva, serveis de transport, allotjament i restauració, assegurances, etc.).

Un cop identificats els productors esportius, s'han d'analitzar per a cadascun els comptes de resultats (estat d'ingressos i despeses), distingint els conceptes que apareixen detallats a la taula següent. Per a la valoració d'aquests agregats es poden utilitzar les definicions i els conceptes de la comptabilitat nacional, que ofereix una representació quantificada de la realitat econòmica referida a àmbits territorials i temporals determinats.

Comptes d'explotació dels productors esportius. Quadre d'ingressos i despeses

	(a)	(b)	(a)+(b)	(c)	(a)+(b)+(c)
	Salari	Excedent	Valor afegit	Consums intermedis	Ingrés
Sector privat Productor 1	...	...	...	...	...
Productor 2	...	...	...	...	...
...					
Suma de productors privats	...	...	...	...	...

	(a)	(b)	(a)+(b)	(c)	(a)+(b)+(c)
	Salariis	Excedent	Valor afegit	Consums intermedis	Ingrés
Sector públic Productor 3	...	...	...	...	...
Productor 4					
...					
Suma de productors públics	...	...	...	...	...
Total	...	...	...	...	...

Font: elaboració pròpia.

La columna «Ingrés» descriu la producció total d'un productor esportiu des de la perspectiva microeconòmica, que es deriva de la suma de les partides de despesa *a*, *b* i *c* sota el criteri comptable habitual que l'excedent d'exploració, columna *b*, és la partida d'ajust entre ingressos i despeses. Per tant, la partida «Ingrés» és la valoració econòmica de la producció total dels productors esportius, mentre que la columna «Valor afegit» indica l'aportació neta a la producció dels productors que integren el sector de l'esport. La xifra total permetrà mesurar el pes del sector de l'esport —en termes relatius— en el VAB de l'economia barcelonina.

En la classificació dels productors esportius la primera distinció que s'ha plantejat és la que correspon a sector privat i sector públic. En el cas dels productors privats, es distingeix entre els que participen en el mercat amb l'objectiu d'assolir beneficis i les institucions privades sense finalitat de lucre (IPSFL). Entre les primeres, al seu torn, cal diferenciar entre les persones jurídiques (societats), les persones físiques i situacions diverses que es poden donar, com ara els mitjans de comunicació lligats al món de l'esport o els ensenyaments d'esport a escoles privades o les universitats privades que ofereixen estudis o serveis esportius. En relació amb el segon bloc, les institucions privades sense finalitat de lucre inclouen en el cas del sector de l'esport les federacions esportives, els consells esportius i els clubs esportius.

Pel que fa als productors públics, hi ha una varietat d'institucions que proveeixen béns i serveis esportius als ciutadans barcelonins: les institucions i els organismes que pertanyen a la Generalitat de Catalunya a través de la Secretaria General de l'Esport (Consell Català de l'Esport, Centre d'Alt Rendiment, INEFC i altres), la Diputació de Barcelona, els ajuntaments i l'educació esportiva no universitària i les universitats. Cal assenyalar que una part dels mitjans de comunicació que operen en els mercats audiovisuals de ràdio i televisió són productors públics.

2. Resultats principals

El pes del VAB del sector esportiu sobre el VAB de la demarcació de Barcelona va ser d'un 1,26% el 2013, mentre que en termes absoluts, el VAB del sector de l'esport a la demarcació va ser de més de 1.600 milions d'euros el mateix any⁸. Cal assenyalar que un 87% del VAB esportiu corresponia als productors del sector privat, mentre que la resta era producció pública. D'altra banda, la producció efectiva total del sector de l'esport barceloní, la qual s'obté de sumar els consums intermedis al VAB, suposava més de 2.950 milions d'euros⁹.

VAB del sector de l'esport per tipus de productor (2013)

	Milers €	%
Sector públic	209.043	13
Sector privat	1.403.094	87
Total	1.612.137	100

Font: elaboració pròpia.

La taula de la pàgina següent mostra els agregats del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona l'any 2013 per productor, sense tenir en compte en aquest cas la distinció entre sector públic i privat. Cal notar que, com es veurà més endavant, en els mitjans de comunicació i en l'educació esportiva hi ha tant productors públics com privats. Com es pot comprovar, les institucions privades sense finalitat de lucre són el principal productor esportiu, amb un pes del seu VAB sobre el total superior a un 50% (52,3%), seguides del sector privat amb ànim de lucre amb un 34,4%, l'educació esportiva amb un 8,4% i el sector públic amb un 5,0%.

Entre els productors del sector privat són les societats les més rellevants, ja que suposen un 70,9% del total del VAB d'aquests productors. Pel que fa a les institucions privades sense finalitat de lucre destaquen els clubs esportius, amb un 96,9% del VAB d'aques-

8. El VAB que s'ha utilitzat a efectes comparatius és el corresponent a l'any 2013 de la comptabilitat regional d'Espanya que elabora l'INE. Segons aquesta font, el VAB de la demarcació de Barcelona va ser de 128.026 milions d'euros (dades provisionals).

9. Aquesta producció efectiva total equivaldria a un 2,1% del PIB de la demarcació de Barcelona l'any 2013, una xifra que és una mesura del pes de l'esport en l'economia d'un territori que s'ha utilitzat habitualment en estudis anteriors, referits a d'altres àmbits geogràfics i útil en termes comparatius, malgrat que la producció efectiva inclou components (els consums intermedis) que no formen part de la definició del PIB.

tes institucions i un 50,7 % del total del VAB esportiu de la demarcació de Barcelona. En el sector públic sobresurten els ajuntaments, amb un 75,4 % del total del VAB esportiu públic, mentre que en l'educació esportiva el productor més destacat és l'ensenyament no universitari amb un 90,4 % del total.

Agregats econòmics del sector de l'esport per productor (2013) (en milers d'euros)

	(a) Remuneracions assalariats	(b) Excedent brut explotació	(a)+(b) VAB	(c) Consums intermedis	(a)+(b)+(c) Valor de producció
Sector privat	393.863	158.104	551.967	543.602	1.095.569
Societats	264.798	126.660	391.458	371.620	763.078
Persones físiques	-	14.972	14.972	-	14.972
Mitjans de comunicació	129.065	16.472	145.537	171.982	317.519
IPSFL	692.862	150.671	843.533	609.950	1.453.483
Federacions esportives	18.843	2.981	21.824	33.454	55.278
Consells esportius	3.843	84	3.926	2.891	6.817
Clubs esportius	670.176	147.606	817.782	573.605	1.391.387
Sector públic	53.207	28.016	81.222	182.638	263.860
Generalitat de Catalunya	11.147	5.999	17.146	56.237	73.382
Consell Català de l'Esport	4.074	485	4.559	14.241	18.800
Centre d'Alt Rendiments	3.435	2.590	6.025	6.594	12.619
Ports de la Generalitat	305	331	637	719	1.356
Equacat, SA	952	170	1.123	516	1.639
Circuit de Catalunya	2.380	2.423	4.803	34.167	38.970
Diputació de Barcelona	2.011	1.053	3.064	5.269	8.333
Gerència de Serveis d'Esports	1.831	958	2.789	5.197	7.986
Patronat d'Apostes	180	94	275	72	347
Ajuntaments	40.049	20.964	61.013	121.132	182.145
Educació esportiva	133.786	1.629	135.415	5.400	140.814
Ensenyament no universitari	122.447	-	122.447	-	122.447
INEFC	4.203	279	4.482	1.454	5.936

	(a) Remuneracions assalariats	(b) Excedent brut explotació	(a)+(b) VAB	(c) Consums intermedis	(a)+(b)+(c) Valor de producció
Universitats	7.136	1.350	8.486	3.945	12.432
Ensenyaments d'esport	3.646	388	4.034	1.319	5.353
Serveis d'esport	3.490	962	4.452	2.627	7.078
Total	1.273.717	338.419	1.612.137	1.341.590	2.953.726

Font: elaboració pròpia.

A la taula següent es presenten dades desagregades de les inversions que han fet els diferents productors, ja que són un component de la despesa total del sector de l'esport. Com que no es disposa de dades d'inversió de bona part dels productors (societats, IPSFL i educació esportiva) no s'inclouen —i, per tant, les de despesa total— a la taula d'agregats econòmics. La seva consideració conjuntament amb la resta de macromagnituds podria portar a confusió, ja que els resultats de la despesa total del sector de l'esport seria inferior al valor de la producció efectiva i al VAB. Cal assenyalar que per aproximar les dades del sector privat s'han agafat les del sector d'activitats esportives, el codi 931 de la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAÉ), que inclou tant les empreses amb ànim de lucre com les institucions privades sense finalitat de lucre. L'any 2013 el sector privat va ser el que més inversions va dur a terme en el sector de l'esport, amb més de 155 milions d'euros (84,1 % del total). Dins del sector públic destaquen les inversions dels ajuntaments, amb un pes del 13,7 % per un 2,2 % de les empreses de la Generalitat de Catalunya.

Inversions reals del sector de l'esport per productor (2013)

	Milers €	%
Sector privat*	155.521	84,1
Sector públic	29.468	15,9
Generalitat de Catalunya	4.068	2,2
Consell Català de l'Esport	465	0,3
Centre d'Alt Rendiment	2.862	1,5
Ports de la Generalitat	686	0,4
EQUACAT, SA	55	0,0
Diputació de Barcelona	17	0,0
Ajuntaments	25.383	13,7
Total	184.989	100

* Inclou tant les societats amb ànim de lucre com les IPSFL (sector 931 de la CCAE-2009: activitats esportives).

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a les transferències de capital¹⁰ —un concepte relacionat amb el sector públic i, dins d'aquest, amb els organismes o administracions la tasca principal dels quals és posar a disposició de la societat els mitjans necessaris per a la pràctica esportiva—, s'aprecia un cert equilibri entre les tres institucions el 2013, tot i que amb certes diferències. Així, la Diputació de Barcelona té un pes superior en el total de les transferències de capital del sector de l'esport, seguida del Consell Català de l'Esport i dels ajuntaments de la demarcació.

Transferències de capital del sector de l'esport per productor (2013)

	Milers €	%
Consell Català de l'Esport	5.105	34,9
Diputació de Barcelona	5.322	36,4
Ajuntaments	4.185	28,6
Total	14.612	100

Font: elaboració pròpia.

Les transferències de capital del Consell Català de l'Esport i de la Diputació de Barcelona es dirigeixen, majoritàriament, a les corporacions locals, perquè puguin dur a terme inversions en infraestructures esportives. En canvi, les transferències de capital dels ajuntaments van adreçades en gran part a les famílies i a les institucions privades sense finalitat de lucre.

10. Les transferències de capital són operacions de distribució de patrimoni mitjançant les quals qualsevol organisme públic transfereix diners amb la finalitat de finançar les inversions dels agents econòmics beneficiaris. Per tant, per evitar una doble comptabilitat, en la despesa final només s'inclouen les inversions reals i no les transferències de capital.

3. Sector privat amb ànim de lucre

3.1. Societats

En aquest apartat troben lloc totes les entitats que tenen com a objectiu principal obtenir beneficis i prenen la forma de persones jurídiques o societats. Així, per exemple, hi pertanyen empreses que produeixen articles esportius, comerços minoristes d'articles esportius i les empreses de gestió d'equipaments per a la pràctica esportiva, entre d'altres. Amb diferència, el grup de productors privats identificats com a societats són els que acumulen la part més important del sector privat amb ànim de lucre.

La manera més eficient d'agrupar aquestes entitats és a partir de la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAIE-2009), que permet identificar i classificar les diferents empreses segons l'activitat econòmica que duen a terme. El primer pas, a fi de recollir la informació, és identificar quins codis de la CCAIE poden contenir societats relacionades amb la producció de béns i serveis propis (característics) o derivats (conexos) de sector de l'esport. Aquests codis es poden veure a la taula següent, així com els productes o serveis esportius que contenen.

Sectors de la CCAIE-2009 associats al sector de l'esport

CCAIE-2009	Productors característics	Productes esportius
1392	Fabricació d'articles confeccionats amb tèxtils, excepte la roba de vestir	Veles per a embarcacions esportives, paracaigudes i sacs de dormir
1419	Confecció d'altres tipus de peces de vestir i accessoris	Roba d'esport
1520	Fabricació de calçat	Calçat esportiu
2540	Fabricació d'armes i municions	Armes i municions per a la pràctica esportiva
2910	Fabricació de vehicles de motor	Motos i automòbils de carreres, karts, vehicles per a camps de golf, motos de neu
3012	Construcció d'embarcacions d'esbarjo i d'esport	Embarcacions esportives
3092	Fabricació de bicicletes i vehicles per a persones amb discapacitat	Bicicletes i els seus recanvis

CCAE-2009 Productors característics		Productes esportius
3230	Fabricació d'articles d'esport	Articles d'esport
4642	Comerç a l'engròs de peces de vestir i calçat	Roba i calçat esportius
4649	Comerç a l'engròs d'altres articles d'ús domèstic	Articles d'esport i bicicletes
4719	Altres tipus de comerç al detall en establiments no especialitzats	Articles d'esport
4764	Comerç al detall d'articles d'esport en establiments especialitzats	Articles d'esport
4771	Comerç al detall de peces de vestir en establiments especialitzats	
4772	Comerç al detall de calçat i articles de cuir en establiments especialitzats	Calçat esportiu
5520	Allotjaments turístics i altres allotjaments de curta durada	Refugis de muntanya
7721	Lloguer d'articles d'oci i esportius	Patins, esquís, bicicletes, etc.
8551	Educació relacionada amb l'esport i les activitats recreatives	Educació esportiva
9311	Gestió d'instal·lacions esportives	Gestió d'estadis i altres instal·lacions
9312	Activitats de clubs esportius	Clubs esportius
9313	Activitats dels gimnasos	Gimnasos
9319	Altres activitats relacionades amb l'esport	Promoció, organització i producció d'espectacles esportius, activitats de professionals de l'esport i altres
CCAE-2009 Productors connexos		Productes esportius
1811-1812	Impressió de periòdics	Periòdics esportius i generalistes
5813-5814	Edició de periòdics i revistes	Periòdics esportius i generalistes i revistes esportives
5916-5918	Activitats de producció i distribució de programes de televisió	Programació esportiva
6010-6020	Activitats de radiodifusió i d'emissió de televisió	Programació esportiva
9200	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	Travesses i altres

Font: elaboració pròpia.

Les principals fonts d'informació per a les societats són el Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics (SABI) i les enquestes de l'INE: Enquesta Industrial d'Empreses, Enquesta Anual de Serveis i Enquesta Industrial de Productes, l'explotació de les quals per a Catalunya la fa l'Idescat i que permeten accedir a informació empresarial fins a un nivell de desagregació de quatre dígit de la CCAE.

Pel que fa a la disponibilitat de dades per a la demarcació de Barcelona, del SABI es pot extreure la informació perquè proporciona l'adreça fiscal de l'empresa. En canvi, segons l'Idescat, tot i que es podria fer una explotació de les diferents enquestes per a la demarcació, els resultats no serien significatius, ja que les mostres que s'utilitzen estan estratificades per comunitats autònomes i no per províncies. Per tant, s'ha estimat la part corresponent a la demarcació de Barcelona a partir de la dada per al conjunt de Catalunya en base al pes del VAB provincial total sobre el català, que és d'un 73,3 % el 2013. Implícitament això suposa que l'estructura productiva de les dues economies és la mateixa, un fet que no és necessàriament cert. De totes maneres, amb un pes del PIB total sobre el conjunt català de més d'un 70 %, les diferències estructurals entre les dues economies es poden considerar mínimes. Una altra limitació prové de la necessitat d'estimar, per a certes branques d'activitat, la xifra corresponent a esport per la falta de desagregació de les dades de les enquestes utilitzades.

L'Idescat ha facilitat les dades d'aquestes tres enquestes per al 2013 dels codis CCAE abans esmentats. Cal notar que, per motius de fiabilitat estadística i per preservar el secret estadístic, la informació d'alguns codis CCAE s'ha agregat, com ara les branques de fabricació 2540, 3012 i 3092; les branques de comerç i lloguer 4649, 4764 i 7721, i les branques de serveis 9311, 9312, 9313 i 9319, de les quals es dona informació a tres dígit (931). És important notar que l'enquesta de serveis investiga totes les empreses, independentment de la seva naturalesa jurídica. Així, s'inclouen també les institucions sense finalitat de lucre que, en el cas de l'esport, són les federacions esportives, els consells esportius i els clubs esportius. Com per la seva rellevància dins del món de l'esport aquestes institucions s'han tractat separatament, de la informació del codi 931, activitats esportives, s'ha extret la part de lucre, corresponent a les activitats dels gimnasos i altres activitats relacionades amb l'esport, a partir del pes que aquestes activitats tenien l'any 2006.

No hi ha informació del codi 8551 (educació esportiva) també per raons de secret estadístic i fiabilitat de la mostra, per la qual cosa s'ha analitzat a part. Així mateix, els codis dels productors connexos s'han agrupat en quatre grans grups, tres dels quals relacionats amb els mitjans de comunicació (1811+1812, 5813+5814+5916+5918 i 6010+6020), que es tracten a l'apartat següent, i el 92.

Per als codis que comprenen exclusivament productes i serveis esportius, sis del total a quatre dígit¹¹, les seves dades econòmiques es poden obtenir directament de les enquestes esmentades. En la resta de codis els productes esportius estan barrejats amb altres productes no esportius i per poder extreure la informació estrictament esportiva es

11. Quatre d'aquests conformen el sector 931.

poden plantejar diferents solucions. En el cas dels codis relacionats amb la indústria, es poden utilitzar les dades de l'enquesta de productes, que presenten una desagregació superior. Això permet calcular el pes dels productes esportius sobre el total de l'agrupació corresponent i, posteriorment, utilitzar aquesta xifra per ponderar les dades de l'enquesta industrial a quatre dígit de la CCAE, suposant que les empreses integrades en la classe corresponent produeixen exclusivament els productes assignats a aquest tipus. Aquesta metodologia s'aplica a les activitats següents: fabricació d'altres articles confeccionats amb tèxtils excepte la roba de vestir (1392), confecció d'altres tipus de roba de vestir i accessoris (1419), fabricació de calçat (1520) i fabricació de vehicles de motor (2910), i a l'agrupació dels codis 2540 (fabricació d'armes i municions), 3012 (construcció d'embarcacions d'esbarjo i d'esport) i 3092 (fabricació de bicicletes i vehicles per a persones amb discapacitat). Per discriminar la part esportiva de la fabricació d'armes i de bicicletes, primer s'ha calculat el pes de cadascuna d'aquestes branques dins de l'agrupació (a partir de les dades a tres dígit) i després s'ha ponderat la part corresponent a armes i bicicletes amb la informació de l'enquesta de productes.

Pel que fa a les activitats de comerç, s'ha d'assenyalar que l'estimació del seu VAB és el que presenta més dificultat, ja que no hi ha informació amb la suficient desagregació. L'any 2006 les dades econòmiques dels sectors de comerç es van aproximar a partir de l'enquesta de productes i de les estadístiques de comerç exterior (importacions menys exportacions), les quals utilitzen la mateixa desagregació. En la comercialització, a l'engròs i al detall, hi ha una sèrie de productes relacionats amb l'esport: roba esportiva, calçat esportiu, articles d'esport i bicicletes i els seus recanvis. Per a cada producte es calcula l'oferta a preus bàsics sumant producció i importació menys exportació i, aplicant els marges comercials, s'obté la producció de la branca d'activitat que comercialitza aquests productes¹².

Tanmateix, per a l'any 2013 la informació provinent de l'enquesta de productes està molt afectada pel secret estadístic, especialment pel que fa als productes esportius per als quals hi ha poques dades. Aquest fet suposava una disminució important del comerç d'aquest tipus de productes en no disposar de tota la informació, la qual cosa és un resultat contradictori, sobretot si es té en compte que el comerç en general ha crescut de manera rellevant entre el 2006 i el 2013. Per aquest motiu s'ha decidit estimar les dades del sector de comerç a partir del creixement nominal entre el 2006 i el 2013 del VAB català dels sectors de la CCAE 46 (comerç a l'engròs) i 47 (comerç al detall).

Per la impossibilitat de trobar dades per poder discriminar els refugis de muntanya de la resta d'allotjaments turístics i altres allotjaments de curta durada (albergs juvenils, campaments, cases de vacances, de camp i de turisme rural, apartaments turístics, bungalows i cabanes), s'ha optat per actualitzar les dades corresponents al 2006 a partir del creixement nominal del VAB català del sector a dos dígit de la CCAE (55-56 serveis d'allotjament i begudes) en el període 2006-2013. També s'ha utilitzat aquest procediment amb el VAB del sector d'activitats administratives i serveis auxiliars (CCA 77-82)

12. El marge comercial és la remuneració de la compravenda sense transformació; és a dir, la producció dels sectors de comerç.

per estimar les dades de la branca de lloguer d'articles d'oci i esportius (codi 7721), atesa la dificultat d'extreure les dades corresponents a aquest codi de l'agrupació de classes.

Finalment, per avaluar la part del sector connex d'activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes (CCAE 92) que correspon a esport s'ha calculat, primer, el pes que les loteries i apostes gestionades per l'empresa Sociedad Estatal Loterías y Apuestas del Estado (SELAE) té sobre el conjunt de la despesa en jocs d'atzar i apostes, que va ser d'un 37,6 % del total l'any 2013¹³. Posteriorment, s'han utilitzat les dades de la mateixa SELAE sobre les vendes per tipus de loteria a Catalunya i a la demarcació de Barcelona el mateix any, d'on s'ha extret el percentatge corresponent a les apostes esportives sobre el total i el pes de la recaptació per aquest tipus d'apostes a la demarcació sobre Catalunya (80,1 %).

Agregats econòmics de les societats per sector (2013) (en milers d'euros)

	(a) Remuneracions assalariats	(b) Excedent brut explotació	(a)+(b) VAB	(c) Consums intermedis	(a)+(b)+(c) Valor de producció
Fabricació de veles per a embarcacions esportives	435	167	602	1.327	1.929
Confecció de roba d'esport	16.923	8.373	25.296	69.720	95.016
Fabricació de calçat esportiu	132	149	281	744	1.024
Fabricació de vehicles per a ús esportiu	2.937	1.559	4.496	26.624	31.121
Fabricació d'articles d'esport	9.468	4.507	13.976	20.463	34.439
Fabricació d'armes, de bicicletes i construcció d'embarcacions per a ús esportiu	9.278	6.544	15.822	25.328	41.150
Indústria	39.173	21.299	60.472	144.205	204.678
Comerç a l'engròs de roba i calçat esportius	15.831	5.873	21.705	22.996	44.701
Comerç a l'engròs d'articles d'esport	7.834	4.577	12.411	14.169	26.580
Comerç al detall de roba i calçat esportius	19.188	18.221	37.409	22.109	59.518
Comerç al detall d'articles d'esport	30.772	18.267	49.039	25.988	75.026
Comerç	73.624	46.939	120.563	85.263	205.825

13. Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2014). Cal assenyalar que no s'han tingut en compte les apostes que es fan per internet a causa de la dificultat de territorialitzar aquestes despeses.

	(a) Remuneracions assalariats	(b) Excedent brut explotació	(a)+(b) VAB	(c) Consums intermedis	(a)+(b)+(c) Valor de producció
Refugis de muntanya	9.088	1.721	10.809	10.295	21.105
Lloguer d'articles d'oci i esportius	1.282	982	2.264	3.539	5.803
Activitats dels gimnasos i altres	139.358	52.821	192.179	124.273	316.451
Apostes esportives	2.272	2.899	5.171	4.045	9.216
Serveis	152.000	58.423	210.423	142.152	352.575
Total	264.798	126.660	391.458	371.620	763.078

Font: elaboració pròpia.

El VAB esportiu de les societats va ser de més de 391 milions d'euros l'any 2013. Hi ha una preponderància dels sectors de serveis, que suposaven un 53,7 % del total, per un 30,8 % el comerç i un 15,5 % la indústria. A més, dins de la indústria cal destacar la confecció de roba d'esport i la fabricació tant d'articles d'esport com d'armes, bicicletes i embarcacions, aquestes tres últimes agrupades en un únic subsector. També pel que fa al comerç, el corresponent a roba i calçat esportius (a l'engròs i al detall) representa un 50,6 % del total d'aquest sector, mentre que la resta correspon al comerç d'articles d'esport. Finalment dins del grup dels serveis, el sector principal és, amb diferència, les activitats dels gimnasos i altres activitats relacionades amb l'esport, amb un 91,5 % del total.

3.2. Persones físiques

Normalment les persones físiques en el sector esportiu són treballadors autònoms que són monitors d'esports, jugadors i entrenadors professionals en qualsevol esport o àrbitres d'espectacles esportius, però també n'hi ha que treballen en el comerç, en instal·lacions esportives com a administradors o gestors o en la gestió d'apostes esportives.

La font d'informació més adequada per valorar l'aportació de les persones físiques al sector esportiu és la corresponent a les declaracions de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) de les donades d'alta en els epígrafs de l'impost d'activitats econòmiques (IAE) relacionats amb l'esport.

S'han sol·licitat les dades corresponents al 2013 a l'Institut d'Estudis Fiscals (IEF), concretament la informació requerida ha estat el rendiment net de les activitats econòmiques (empresarials, professionals o artístiques) portades a terme per aquests productors esportius amb domicili fiscal a Catalunya, ja que aquesta variable es pot considerar

com una estimació aproximada als seus beneficis (excedent brut d'exploació)¹⁴. En el moment de tancament d'aquest estudi (setembre del 2015), només hi ha disponibles les dades del 2012, per la qual cosa s'han actualitzat al 2013 utilitzant el deflactor del VAB a Catalunya del sector d'activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, on són incloses les activitats esportives.

Activitats de l'IAE relacionades amb l'esport

Codi IAE Activitats empresarials	
494.2	Fabricació d'articles d'esport
619.1	Comerç a l'engròs de joguines i articles esportius
659.6	Comerç al detall de joguines i articles d'esport; roba, calçat i complement esportius; armes, municions i altres articles de pirotècnia
967.1	Instal·lacions esportives
967.2	Escoles i serveis de perfeccionament de l'esport
967.3	Lloguer d'articles d'esport a instal·lacions esportives
968.1	Instal·lacions per a la celebració d'espectacles esportius
968.2	Organització d'espectacles esportius en instal·lacions que no pertanyen als organitzadors
968.3	Organització d'espectacles esportius per a federacions espanyoles i d'àmbit autonòmic i clubs no professionals
969.5	Jocs de billar, tennis de taula, bitlles i altres
982.5	Organització-celebració d'apostes esportives, loteries i altres jocs
Codi IAE Activitats professionals	
826	Personal docent d'ensenyaments diversos, com educació física i esport i altres
87	Professionals relacionats amb loteries, apostes i altres jocs d'atzar
886	Cronometradors
Codi IAE Activitats artístiques	
041	Jugadors i entrenadors de futbol
042	Jugadors, entrenadors i preparadors de tennis i de golf

14. Cal tenir en compte que algunes persones físiques poden tenir personal assalariat. A Espanya, segons dades del Directori Central d'Empreses (DIRCE), de les 4.639 persones físiques en el codi 931 d'activitats esportives de la CCAE-09 l'any 2013, un 60 % no tenen assalariats. Com que no es disposa d'aquesta informació per a Catalunya, no es pot estimar la part corresponent a les remuneracions dels assalariats d'aquests productors. Tampoc hi ha informació per calcular els seus consums intermedis.

Codi IAE	Activitats artístiques
043	Pilots, entrenadors i preparadors de motociclisme i automobilisme
044	Boxejadors, entrenadors i preparadors de boxa
045	Jugadors, entrenadors i preparadors de bàsquet
046	Corredors, entrenadors i preparadors de ciclisme
047	Jugadors, entrenadors i preparadors d'handbol, voleibol, pilota i altres esportistes d'hípica, lluita i similars
048	Àrbitres d'espectacles esportius
049	Altres activitats relacionades amb l'esport

Font: elaboració pròpia.

Les dades desagregades només estan disponibles per al conjunt de Catalunya. Per això s'ha estimat la part corresponent a la demarcació de Barcelona aplicant el pes del nombre de declaracions amb dades diferents de zero presentades a la demarcació sobre el nombre total de declaracions a Catalunya, que és d'un 74,8 %. Així, en aquest cas la principal limitació torna a ser la falta de dades per a la demarcació de Barcelona i la seva estimació a partir de la dada catalana. A més, hi ha una certa subestimació del VAB d'aquests productors perquè es valora només el seu excedent brut d'explotació i no —per falta d'informació— les remuneracions dels assalariats.

Pel que fa a les activitats professionals, l'epígraf de l'IAE 826 (l'únic per al qual hi ha informació) es refereix a personal docent d'ensenyaments diversos i, a més dels d'educació física i esports, inclou professors d'idiomes i d'altres, en que aquests són una part molt minoritària. Així, per estimar la part corresponent a esport s'han sumat els professors d'idiomes i d'esports dels ensenyaments de règim especial¹⁵ i s'ha calculat el pes dels segons sobre el total, un percentatge que s'ha utilitzat per ponderar el rendiment net total de l'epígraf esmentat anteriorment.

El VAB esportiu de les persones físiques a la demarcació de Barcelona va ser l'any 2013 de gairebé 15 milions d'euros, amb aportacions positives importants de les activitats professionals i artístiques, i negativa en el cas de les activitats empresarials. Això es pot interpretar com que aquests productors van tenir pèrdues en els resultats de l'exercici, atès que el seu rendiment net va ser negatiu. Si no es té en compte aquesta aportació negativa, les activitats professionals suposen un 55 % del total i, per tant, les activitats artístiques sumen el 45 % restant.

15. El nombre d'aquests professors s'ha tret del web del Departament d'Ensenyament.

Valor afegit brut. Persones físiques (2013)

	Milers €	%*
Activitats empresarials	-2.844	-
Activitats professionals	9.806	55,0
Activitats artístiques	8.009	45,0
Total	14.972	-

* Els percentatges estan calculats sobre la suma dels valors positius.

Font: elaboració pròpia a partir d'informació de l'IEF.

D'altra banda, cal esmentar que el nombre de declaracions d'IRPF de persones físiques relacionades amb l'esport que es poden imputar a la demarcació de Barcelona va ser el 2012 d'unes 2.270, de les quals 816 van ser d'activitats empresarials, 1.370 d'activitats professionals i 84 d'activitats artístiques.

3.3. Mitjans de comunicació

L'esport, com a espectacle, genera un conjunt de productes connexos que tenen a veure amb els mitjans de comunicació: premsa, ràdio, i televisió. Destaca especialment la premsa, on hi ha una oferta exclusivament esportiva amb diaris que figuren entre els més venuts, fins i tot per sobre de molts de temàtica generalista. Segons dades de l'Informe de la comunicació a Catalunya¹⁶, la difusió a Catalunya de la premsa diària d'informació esportiva va suposar un 29,5 % del total de diaris l'any 2013, mentre que els esports tenen un pes relativament important en els diaris generalistes, ja que se situa de mitjana aproximadament en un 15,5 % del total¹⁷.

Les ràdios també donen una gran importància al gènere esportiu, que constitueix un dels eixos principals de l'oferta de les cadenes generalistes. Així, el pes mitjà de l'esport sobre el total de la programació suposa un 21 % el 2013, segons dades del Consell de l'Audiovisual de Catalunya¹⁸.

El percentatge de temps dedicat per les cadenes televisives generalistes al gènere esportiu es mou en un rang entre un 0,1 % i un 8,3 % del total de la programació el 2013, mentre que els canals temàtics Teledeporte, Esport3 i Marca TV hi dediquen més d'un 55 % de la seva programació, unes xifres que situen la mitjana en un 8,4 % (Fundació SGAE, 2013). Aquest percentatge supera els corresponents a altres temàtiques com ara la religió, els infoxous, els concursos i els programes musicals, entre d'altres, però es

16. Civil *et al.* (editors) (2015). No hi ha dades de difusió per a la demarcació de Barcelona.

17. Segons elaboració pròpia el juny del 2008 (vegeu Bosch *et al.* (2009), pàgina 70).

18. *Informe 2012-2013 de l'audiovisual a Catalunya* (2014).

troba per sota d'altres gèneres com ara la ficció, miscel·lànies, informació i programes culturals.

Cal esmentar que en el mercat audiovisual hi ha emissores de titularitat pública, que en el cas de les ràdio són principalment, Catalunya Ràdio i les ràdios municipals que connecten amb COM Ràdio. Pel que fa a les televisions, les principals cadenes públiques són Televisió de Catalunya (TVC) —amb els canals TV3, 33, 3/24 i Esport3— i Televisió Espanyola (TVE), que disposa del canal exclusivament esportiu Teledeporte.

El 2013 el pes de la temàtica esportiva a TV3 va ser d'un 4,4 % i a Esport3 d'un 62,8 %. Es tenen en compte tant les retransmissions d'esdeveniments esportius (partits de futbol, de bàsquet o la Fórmula 1) com els programes de temàtica esportiva.

La producció del centre de TVE Catalunya, ubicat a Sant Cugat del Vallès, està molt especialitzada en programes esportius i també proporciona tota la programació del canal temàtic Teledeporte, el qual dedica gairebé el 100 % de la programació a l'esport (un 95,5 % el 2013). El mateix any, el pes de la temàtica esportiva a La 1 va ser d'un 2,3 % i d'un 0,3 % al Canal 24h.

Cal assenyalar que dins d'aquesta oferta televisiva pública també s'hi troben més de 50 televisions municipals d'abast local. D'aquestes cadenes locals només s'ha considerat Barcelona TV (BTV) perquè és la que té, amb diferència, les xifres d'audiència més elevades i no s'ha trobat prou informació de la resta. Aquesta cadena té un pes de l'esport en la seva programació d'un 14,1 % el 2013 i la seva informació s'ha extret de la memòria del mateix ens.

En la valoració econòmica dels mitjans de comunicació s'ha de distingir entre els del sector públic, present en les activitats audiovisuals, i els del sector privat. La informació corresponent al sector privat s'ha tret de les dades —facilitades per l'Idescat— de les enquestes industrial i de serveis, a les quals s'ha aplicat el pes del VAB provincial total sobre el català (73,3 %), com en el cas de les societats. D'altra banda, les dades del sector públic s'han elaborat a partir de la liquidació dels pressupostos de les entitats corresponents, que s'han extret dels resultats econòmics de l'ens (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i Corporació RTVE) o del SABI (COM Ràdio).

Pel que fa al sector privat, en l'enquesta industrial figuren els sectors connexos d'impressió de periòdics (codi 1811) i altres activitats d'impressió i arts gràfiques (codi 1812), dels quals s'ha facilitat informació agregada. Per extreure la part esportiva d'aquests sectors (impressió de diaris esportius i generalistes i revistes esportives), primer s'ha considerat quina part del total de l'agrupació correspon a diaris i revistes a partir de les dades l'enquesta de productes, i que és d'un 12,2 % el 2013. Posteriorment, i a partir dels percentatges comentats anteriorment, s'han ponderat les xifres obtingudes amb el pes de la premsa esportiva sobre el total i a la resta, que serà premsa generalista, se li ha aplicat el pes de les pàgines esportives sobre el total.

D'altra banda, per discriminar entre l'edició de periòdics i revistes i les activitats de producció i distribució de programes de televisió, la informació de les quals està agregada, primer s'ha calculat el pes de cadascuna d'aquestes branques dins de l'agrupació

(a partir de les dades a tres dígit) i després s'ha ponderat la part corresponent a partir del pes de l'esport. En el cas dels diaris i revistes, també s'ha tingut en compte el pes dels diaris esportius sobre el total i el pes de l'esport en els generalistes, mentre que en la producció i distribució de programes de televisió s'ha ponderat amb el pes de la temàtica esportiva, que és de mitjana un 14,7% el 2013. Finalment, el sector de programació i emissió de programes de ràdio i televisió també s'ha ponderat per aquests pesos, xifres a les quals s'han sumat les corresponents al sector públic.

La valoració econòmica de les ràdios públiques imputables al sector de l'esport s'ha calculat ponderant les dades totals amb el pes de l'esport dins de la programació, que és d'un 17,3% a Catalunya Ràdio i d'un 10,1% a COM Ràdio. S'ha de tenir en compte, però, que durant el 2013 Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio es van fusionar en una única empresa, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), per la qual cosa les dades de l'any 2013 es presenten agregades.

Per separar la informació corresponent a la ràdio i a la televisió públiques de Catalunya s'ha calculat la mitjana del pes de l'import net de la xifra de negocis de Televisió de Catalunya sobre el conjunt de la corporació per al període 2009-2012, els últims anys per als quals es disposa d'aquesta informació desagregada. Aquesta xifra, que és d'un 90,1%, s'ha utilitzat per dividir la informació econòmica de la CCMA entre ràdio i televisió.

Per obtenir el valor econòmic assimilable a l'esport relacionat amb TV3 i Esport3, com la informació disponible no distingeix entre les dues cadenes —a més, cada una té un pes de la temàtica esportiva molt diferent—, s'ha aplicat el procediment següent. En primer lloc, s'ha suposat que el VAB de Televisió de Catalunya SA es distribueix de manera similar al repartiment de les quotes de pantalla de cadascuna de les cadenes, que és d'un 75,8% per a TV3, un 9,6% per al Canal 33, un 7,9% per a Esport3 i un 6,7% per al 3/24. En segon lloc, a partir del pes de l'esport a cada cadena, s'ha calculat el pes global de la temàtica esportiva en el conjunt de Televisió de Catalunya, que és d'un 8,3%, xifra que s'ha utilitzat per ponderar les dades corresponents al 2013.

Per extreure les dades assimilables a l'esport de TVE Catalunya s'ha utilitzat un mètode similar al de Televisió de Catalunya. S'han fet servir les quotes de pantalla dels diferents canals de TVE (La 1, La 2, 24h, Clan i Teledeporte) per trobar el pes de cada un al pressupost del grup, que en el cas de Teledeporte és d'un 5,4% sobre el total, xifra que s'ha imputat en la seva totalitat. En el cas de BTV, s'han ponderat les dades del seu pressupost pel pes de la temàtica esportiva.

Els mitjans de comunicació van generar un VAB esportiu de 145 milions d'euros l'any 2013, dels quals un 49,8% corresponia a la impressió i l'edició de periòdics i revistes. El sector de la programació i emissió de programes de ràdio i televisió suposava un 40,7% del total, dels quals un 26,9% corresponia a emissores del sector públic. Finalment, el pes del sector de producció i distribució de programes de televisió va ser d'un 9,6%.

Agregats econòmics dels mitjans de comunicació per sector (2013) (en milers d'euros)

	(a) Remuneracions assalariats	(b) Excedent brut explotació	(a)+(b) VAB	(c) Consums intermedis	(a)+(b)+(c) Valor de producció
Impressió de periòdics	11.759	3.798	15.558	24.636	40.194
Edició de periòdics i revistes	44.581	12.270	56.851	61.268	118.118
Producció i distribució de programes de televisió	10.902	3.001	13.903	14.983	28.886
Programació i emissió de programes de ràdio i televisió	61.823	-2.597	59.226	71.095	130.322
Sector privat	26.470	-6.384	20.086	27.536	47.622
Sector públic	35.354	3.787	39.140	43.559	82.699
Total	129.065	16.472	145.537	171.982	317.519

Font: elaboració pròpia.

4. Institucions privades sense finalitat de lucre

4.1. Metodologia

Les institucions privades sense finalitat de lucre que es consideren en aquest estudi són: les federacions esportives, els consells esportius i els clubs esportius. Aquestes institucions són entitats amb personalitat jurídica pròpia que estan al servei de les persones. El seu finançament prové principalment de contribucions de les llars i de les empreses (patrocini), pagaments de les administracions públiques i rendes de la propietat.

La definició i obtenció del VAB de les institucions privades sense finalitat de lucre presenta certes particularitats. Com que el tipus de béns i serveis que produeixen no s'intercanvien en el mercat, el valor de la seva producció no es pot determinar com en el cas dels béns i serveis destinats a la venda. Per tant, la comptabilitat nacional estableix per conveni que el valor del béns i serveis produïts per aquestes institucions és igual a la suma dels costos de producció (despeses ordinàries), que són els consums intermedis, la remuneració dels assalariats, el consum de capital fix i els altres impostos sobre la producció¹⁹.

4.2. Federacions esportives i consells esportius

La Llei de l'esport proposa la següent definició en relació amb les federacions esportives catalanes: «Són entitats privades d'interès públic i social dedicades a la promoció, la gestió i la coordinació de la pràctica dels esports específics reconeguts dins l'àmbit de Catalunya, constituïdes bàsicament per associacions o clubs esportius, agrupacions esportives i altres entitats privades sense ànim de lucre que entre les seves finalitats socials inclouen el foment i la pràctica de l'activitat física i esportiva, i constituïdes també, si s'escau, per esportistes, personal tècnic, àrbitres o altres representants de persones físiques.»

Així mateix, a Catalunya hi ha un total de 70 federacions esportives, segons es presenta a la llista de la taula següent. A més, també existeix la figura de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC), l'entitat representativa del conjunt de totes les federacions.

---

19. Per a més informació sobre el càlcul dels agregats econòmics d'aquestes institucions, vegeu SGE (2010a), pàgines 105-107, o Bosch *et al.* (2009), pàgines 93-95.

Llista de federacions esportives catalanes

Activitats subaquàtiques	Esportiva de paralítics cerebrals	Natació
Aèria	Esports d'hivern	Pàdel
Agility	Esports per a cecs	Patinatge
Atletisme	Esports per a discapacitats físics	Pentatló modern
Automobilisme	Esports per a discapacitats intel·lectuals	Pesca esportiva i càsting
Bàdminton	Esquaix i raquetbol	Petanca
Ball esportiu	Esquí nàutic	Pilota
Basquetbol	Físic-culturisme	Piragüisme
Beisbol i softbol	Futbol	Pitch and putt
Billar	Futbol americà	Polo
Bitlles i bowling	Futbol sala	Rem
Boxa amateur	Gimnàstica	Rugbi
Caça	Golf	Salvament i socorrisme
Ciclisme	Halterofília	Taekwondo
Coloms esportius	Handbol	Tennis
Coloms missatges	Hípica	Tennis taula
Criquet	Hoquei	Tir amb arc
Curses d'orientació de Catalunya	Judo i DA	Tir olímpic
Dards	Karate	Triatló
Entitats excursionistes de Catalunya	Kick-boxing i Muay Thai	Twirling
Escacs	Corfbol	Vela
Esgrima	Lluita	Voleibol
Espeleologia	Motociclisme	UFEC
Esportiva de sords de Catalunya	Motonàutica	

Font: Consell Català de l'Esport.

D'altra banda, els consells esportius són agrupacions esportives formades per centres o associacions escolars, clubs, associacions o federacions esportives, entitats municipals

de gestió esportiva, ajuntaments, i consells comarcals, que es dediquen al foment, la promoció i l'organització de l'activitat esportiva en edat escolar de caràcter no obligatori dins d'un àmbit territorial determinat, d'acord amb els criteris de l'organització territorial de Catalunya.

Llista de consells esportius de la demarcació de Barcelona

Alt Penedès	CE Alt Penedès
Anoia	CE Anoia
Bages	CE Bages
Baix Llobregat	CE Baix Llobregat
Barcelonès	CE Barcelonès Nord
	CE Barcelonès Sud
	CEEB Consell de l'Esport Escolar de Barcelona
Berguedà	CE Berguedà
Garraf	CE Garraf
Maresme	CE Maresme
Moianès*	CE Moianès
Osona	CE Osona
Vallès Occidental	CE Vallès Occidental Sabadell
	CE Vallès Occidental Sud
	CE Vallès Occidental Terrassa
Vallès Oriental	CE Vallès Oriental
Catalunya	Unió de Consells Esportius de Catalunya (UCEC)

* La comarca del Moianès es va crear a l'abril del 2015, per la qual cosa no s'ha inclòs en l'estudi.

Font: Consell Català de l'Esport.

Els consells esportius són entitats privades d'interès públic i social, sense afany de lucre, amb personalitat jurídica i capacitat d'obrar per al compliment de les seves funcions. Els seus principals objectius són el foment, l'organització i la promoció de l'activitat esportiva en edat escolar a l'àmbit territorial corresponent. Dins de les activitats desenvolupades pels consells esportius hi ha, entre d'altres, l'organització d'activitats esportives per a nens en edat escolar i activitats esportives de lleure, a més

de la formació de professors, monitors, entrenadors, jutges i àrbitres. A la taula anterior es presenta la llista on figuren els consells esportius de la demarcació de Barcelona més la Unió de Consells Esportius de Catalunya (UCEC), l'associació que agrupa els de tot Catalunya.

Els comptes de pèrdues i guanys de les federacions i els consells s'han obtingut del Consell Català de l'Esport, ja que segons la normativa de la Llei de l'esport tenen l'obligació de donar-li els seus comptes anuals, els quals han d'incloure els comptes d'exploració separats en ingressos i despeses. Pel que fa a l'any 2013, es disposa d'informació de totes les federacions, a excepció de les de pesca esportiva i twirling, i de tots els consells esportius de la demarcació de Barcelona.

Els pressupostos de les federacions no estan territorialitzats per demarcacions i, per tant, s'ha d'establir un procediment que permeti estimar quina part del seu valor de la producció i del seu VAB és imputable a la demarcació de Barcelona. Com la UFEC no disposa de dades de federats per demarcacions, la imputació es duu a terme utilitzant el pes de la població de la demarcació de Barcelona sobre el total català, que era d'un 73,4 % el 2013. Atès que la proporció de la població de més de 16 anys que practica almenys un esport de forma habitual a la demarcació de Barcelona és molt similar a la de Catalunya²⁰, es pot considerar que el pes de la població que practica algun esport a la demarcació sobre la població catalana que practica habitualment esport és igual al pes del conjunt de la població.

Agregats econòmics. Federacions esportives (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	55.278	100
Consums intermedis	33.454	60,5
VAB	21.824	39,5
Remuneracions assalariats	18.843	34,1
Excedent brut d'exploració	2.981	5,4

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

El VAB de les federacions imputable a la demarcació de Barcelona va ser de gairebé 22 milions d'euros el 2013, amb unes remuneracions dels assalariats que suposaven un 86,3 % del VAB, amb 18,8 milions d'euros, i un excedent brut d'exploració que representava el 13,7 % amb uns 3 milions d'euros.

20. El 2006 la proporció de la població de més de 16 anys que practicava almenys un esport de manera habitual a la demarcació de Barcelona era d'un 44,3%, mentre que en el cas de Catalunya, aquesta proporció era d'un 44,6%.

Agregats econòmics. Consells esportius (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	6.817	100
Consums intermedis	2.891	42,4
VAB	3.926	57,6
Remuneracions assalariats	3.843	56,4
Excedent brut d'explotació	84	1,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

Cal assenyalar que per calcular les magnituds econòmiques dels consells esportius de la demarcació, a més dels 15 consells barcelonins, s'ha imputat un 66 % del pressupost de la UCEC, ja que es té en compte que aquesta és la participació de la demarcació en els jocs esportius escolars de Catalunya l'any 2013. Els consells esportius de la demarcació de Barcelona van generar un VAB de gairebé 4 milions, amb unes remuneracions dels assalariats que suposaven gairebé la totalitat del d'aquest VAB (97,9 %).

4.3. Clubs esportius

A Catalunya hi ha al voltant de 8.300 clubs registrats i en actiu, que són la base de l'activitat esportiva, tant en la vessant de participació com de competició. Així, promouen iniciatives, fomenten el gust per l'esport, són un centre de reunió i intercanvi, organitzen competicions i, juntament amb el voluntariat, són el principal suport a l'organització d'esdeveniments esportius²¹.

Les dades que aquí es presenten s'han extret de l'Estudi sobre la situació actual dels clubs esportius a Catalunya, elaborat per Itik Consultoria Esport i Lleure l'any 2010, amb informació corresponent al 2007 i que presentava informació desagregada per demarcacions²². Com que no es disposa d'una actualització d'aquest treball per a anys posteriors, s'ha procedit a fer una estimació a partir del creixement nominal del VAB del sector d'activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment entre el 2007 i el 2012, i del sector més ampli d'activitats artístiques, recreatives i altres serveis per al 2012-2013, atès que la informació més desagregada per a aquest últim any encara no està disponible. S'ha preferit utilitzar el creixement nominal en comptes del deflactor perquè així es

21. Observatori Català de l'Esport (2013).

22. SGE (2010b). Cal esmentar que la mostra utilitzada en l'estudi estava estratificada per demarcacions. Això significa que la informació corresponent a Barcelona és significativa i representativa del conjunt de clubs d'aquesta demarcació.

té en compte tant el creixement del preus com la variació (caiguda) de l'activitat del sector en el període considerat.

Per últim, cal assenyalar que s'han afegit a les dades així actualitzades, la informació corresponent al 2013 del Futbol Club Barcelona, inclosa la seva fundació, i de les següents societats anònimes esportives (SAE) per a les quals s'ha trobat informació al SABI: RCD Espanyol, Centre d'Esports Sabadell Futbol Club, Unió Esportiva Sant Andreu, Club Joventut de Badalona i Bàsquet Manresa²³.

Agregats econòmics. Clubs esportius (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	1.391.387	100
Consums intermedis	573.605	41,2
VAB	817.782	58,8
Remuneracions assalariats	670.176	48,2
Excedent brut d'explotació	147.606	10,6

Font: elaboració pròpia a partir de l'SGE (2010b), SABI i FC Barcelona.

La producció dels clubs esportius de la demarcació de Barcelona el 2013 va ser de gairebé 1.400 milions d'euros, amb uns consums intermedis que suposaven un 41,2 %. D'altra banda, l'aportació al VAB esportiu dels clubs va ser de 818 milions d'euros el mateix any, dels quals un 82 % va correspondre a les remuneracions dels assalariats, i el 18 % restant, a l'excedent brut d'explotació. Les SAE i el FC Barcelona, és a dir, els grans clubs esportius, sumen gairebé un 46 % del total del VAB generat pel conjunt de clubs de la demarcació.

VAB. Clubs esportius (2013)

	Milers €	%
SAE i FCB	374.735	45,8
Altres clubs esportius	443.047	54,2
Total	817.782	100

Font: elaboració pròpia.

23. Per a més informació sobre el perquè de la inclusió d'aquestes entitats, vegeu SGE (2010a), pàgines 132-133, o Bosch *et al.* (2009), pàgina 113.

5. Sector públic

5.1. Metodologia

Com en el cas de les institucions sense finalitat de lucre, la definició i l'obtenció del VAB de les administracions públiques presenta certes particularitats, ja que són un productor no de mercat. Així, el valor dels béns i serveis produïts per aquest tipus d'institucions es calcula a partir de la suma dels costos de producció en què han incorregut, i les partides de cost que es consideren són els consums intermedis, la remuneració dels assalariats i el consum de capital fix. Si es deixen de banda els impostos lligats a la producció i les subvencions d'explotació, que no són rellevants en la producció de les administracions públiques, el VAB d'aquest sector s'obté, d'acord amb la manera que s'avalua la producció, com la suma de la remuneració dels assalariats i del consum de capital fix. Finalment, atès que l'excedent brut d'explotació s'obté en deduir la remuneració dels assalariats del VAB, es dedueix que l'excedent d'explotació de les administracions públiques és igual al seu consum de capital fix.

5.2. Generalitat de Catalunya

En aquest apartat es presenten les dades econòmiques del Consell Català de l'Esport, del Centre d'Alt Rendiment, de l'empresa pública Ports de la Generalitat —pel que fa a la seva activitat relacionada amb els ports esportius— i les societats mercantils Equacat i Circuits de Catalunya. En canvi, no s'ha inclòs l'empresa pública Aeroports de Catalunya, per la impossibilitat de trobar informació que permetés distingir quina part del seu negoci correspon a la pràctica esportiva. De totes maneres, cal tenir en compte que el volum de negoci d'aquesta empresa és molt petit comparat amb altres productors esportius del sector públic.

Tots els organismes abans esmentats fan públics els seus pressupostos, tant les dades pressupostades com les liquidades, i les principals fonts d'informació són el Departament d'Economia i Coneixement —a través de la Intervenció General—, la Sindicatura de Comptes de Catalunya i el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Les dades de la Sindicatura són les que mostren un grau de detall superior, atès que a més de la

liquidació dels pressupostos i el balanç de situació, inclouen per a l'exercici corresponent el compte de resultats economicopatrimonials en el cas dels organismes autònoms administratius, o el compte de pèrdues i guanys per a la resta d'ens públics²⁴.

Els pressupostos dels organismes esportius de la Generalitat no es troben territorialitzats per demarcacions i, per tant, s'ha d'establir un procediment que permeti estimar quina part del seu VAB és imputable a la demarcació de Barcelona. La imputació es duu a terme, com en el cas de les federacions esportives, a partir del pes de la població de la demarcació sobre la catalana. Així, per trobar la dada corresponent a la demarcació de Barcelona s'ha aplicat als pressupostos del Consell Català de l'Esport un 73,4%. En el cas de l'empresa Ports de la Generalitat, la imputació s'ha fet aplicant a la xifra catalana el pes que representen els ports esportius del litoral barceloní sobre el total de facturació de l'empresa i sobre el nombre d'amarradors del conjunt de ports que gestiona²⁵.

Les dades del Centre d'Alt Rendiment s'ofereixen en la seva totalitat, ja que es troba localitzat a Sant Cugat del Vallès, dins de la demarcació de Barcelona, i dona servei principalment a esportistes d'elit que duen a terme allà la seva tasca²⁶. Per la mateixa raó, la informació d'Equacat, que és a Castelldefels, i del Circuit de Catalunya, ubicat a cavall dels municipis de Montmeló, Parets del Vallès i Granollers, també correspon al conjunt de l'entitat.

5.2.1. Consell Català de l'Esport

El Consell Català de l'Esport (CEE) és un organisme autònom administratiu que planifica i executa la política esportiva de la Generalitat de Catalunya sota les directrius de la Secretaria General de l'Esport (SGE).

Agregats econòmics. Consell Català de l'Esport (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	18.800	100
Consums intermedis	14.241	75,8
VAB	4.559	24,2
Remuneracions dels assalariats	4.074	21,7
Excedent brut d'explotació	485	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

24. Sindicatura de Comptes (2015b) i (2015c).

25. A la demarcació de Barcelona Ports de la Generalitat gestiona els ports esportius d'Arenys, el Garraf i Vilanova i la Geltrú.

26. Cal esmentar, però, que l'alt rendiment català també disposa dels anomenats centres de tecnificació esportiva, situats a d'altres indrets de Catalunya, que depenen directament del Consell Català de l'Esport o dels ajuntaments on s'ubiquen.

El valor de la producció del CEE l'any 2013 va ser de gairebé 19 milions d'euros, en què els consums intermedis representen un 75,8 % del total; és a dir, uns 14 milions d'euros, i les remuneracions dels assalariats superen els 4 milions d'euros.

El valor afegit brut del CEE se situava al voltant dels 4,6 milions d'euros el 2013, amb més d'un 89 % corresponent a les remuneracions dels assalariats i una mica més d'un 10 % al consum de capital fix (excedent brut).

Pel que fa a l'estructura dels consums intermedis del CEE, el 2013 més d'11 milions d'euros (gairebé un 80 %) corresponien a transferències corrents, una gran part de les quals va adreçada a les famílies i els clubs esportius, mentre que el 20 % restant eren despeses en béns i serveis diversos.

Estructura dels consums intermedis. Consell Català de l'Esport (2013)

	Milers €	%
Despeses en béns i serveis	2.864	20,1
Transferències corrents	11.377	79,9
Total consums intermedis	14.241	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

5.2.2. Centre d'Alt Rendiment Esportiu

L'objecte de l'ens públic Centre d'Alt Rendiment Esportiu (CAR) és posar a disposició dels esportistes que tinguin aptituds per aconseguir un alt rendiment esportiu tots els mitjans materials, humans, tècnics i científics per aconseguir alts nivells en les grans competicions esportives.

El valor de la producció del CAR van ser de 12,6 milions d'euros el 2013, amb una major rellevància dels consums intermedis, que suposen més d'un 52 % del total, mentre

Agregats econòmics. CAR (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	12.619	100
Consums intermedis	6.594	52,3
VAB	6.025	47,7
Remuneracions dels assalariats	3.435	27,2
Excedent brut d'explotació	2.590	20,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

que el pes de les remuneracions dels assalariats suposen un 27 %, i l'excedent brut d'explotació, un 20,5 %.

El VAB del CAR de l'any 2013 va ser de poc més de 6 milions d'euros, un 57 % dels quals corresponien a les remuneracions dels assalariats, i el 43 % restant, a l'excedent brut d'explotació.

5.2.3. Ports de la Generalitat

L'empresa pública Ports de la Generalitat dirigeix, planifica i gestiona els ports pesquers, esportius i comercials no concessionats. La informació d'aquesta empresa s'ha extret de la seva memòria econòmica de l'any 2014, en què es recullen el balanç i el compte de resultats de l'empresa dels anys 2013 i 2014²⁷. Segons aquesta mateixa memòria, l'any 2013 l'aportació del sector esportiu a l'import net de la xifra de negocis va ser d'un 39 %, un percentatge que s'ha utilitzat per a l'estimació de les dades corresponents a l'activitat esportiva de l'empresa.

D'altra banda, la imputació de la part corresponent a la demarcació de Barcelona s'ha fet, tal com s'ha comentat, aplicant a la xifra catalana el pes dels ports del litoral barceloní sobre el total dels gestionats per Ports de la Generalitat, segons la facturació i el nombre d'amarradors, que és d'un 20,6 % l'any 2013. Cal esmentar que s'ha inclòs en aquest apartat el port esportiu de Mataró, el qual està gestionat directament per la Generalitat i que, per tant, no forma part de l'empresa Ports de la Generalitat (la part comercial i pesquera del port de Mataró sí que és en aquesta empresa). La informació d'aquest port, com que està gestionat per un consorci públic, s'ha extret de la Sindicatura de Comptes.

En la producció de la part esportiva dels ports de la Generalitat destaquen els consums intermedis que, amb gairebé 720.000 euros, suposen un 53 % del total l'any 2013. També cal destacar que l'excedent brut d'explotació se situa per sobre de les remuneracions dels assalariats, un fet lògic si es té en compte el cost de manteniment d'unes infraestructures com les dels ports esportius.

Agregats econòmics. Ports de la Generalitat (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	1.356	100
Consums intermedis	719	53,0
VAB	637	47,0
Remuneracions dels assalariats	305	22,5
Excedent brut d'explotació	331	24,4

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Ports de la Generalitat i de la Sindicatura de Comptes.

27. Ports de la Generalitat (2015).

El VAB generat pels ports esportius públics a la demarcació de Barcelona es va situar al voltant dels 640.000 euros el 2013, amb un pes similar dels seus dos components, tot i que una mica superior el corresponent a l'excedent brut d'explotació.

5.2.4. Equacat, SA

Equacat, SA és una societat mercantil pública, constituïda per la SGE i l'Institut Català del Sòl (Incasol), el principal objectiu de la qual és la gestió i explotació del Canal Olímpic de Catalunya i de totes les construccions i instal·lacions relacionades. Així mateix, té la funció de fomentar la pràctica esportiva en totes les seves vessants.

Agregats econòmics. Equacat (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	1.639	100
Consums intermedis	516	31,5
VAB	1.123	68,5
Remuneracions dels assalariats	952	58,1
Excedent brut d'explotació	170	10,4

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consell Català de l'Esport.

El 2013 Equacat va tenir una producció de més d'1,6 milions d'euros, la major part dels quals van ser remuneracions dels assalariats (58,1 %), mentre que els consums intermedis van suposar un 31,5 %, i l'excedent brut d'explotació, un 10,4 %.

El VAB que va generar Equacat l'any 2013 es va situar en més d'1,1 milions d'euros, un 84,8 % dels quals es va destinar a remunerar els assalariats, i el 15,2 % restant, a excedent brut d'explotació.

6.2.5. Circuit de Catalunya

El consorci del Circuit de Catalunya està format per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Montmeló, que en suposen al voltant d'un 80 %, i el RACC. Es gestiona a través de la societat mercantil Circuits de Catalunya, SL. La gestió estrictament esportiva, però, es coordina mitjançant una comissió integrada per la SGE, el RACC i les federacions esportives catalanes interessades.

En la producció del Circuit de Catalunya destaca l'elevat pes dels consums intermedis, que suposen gairebé un 88 % del total de la producció l'any 2013. En canvi, les despeses de personal i l'excedent brut d'explotació se situen una mica per sobre d'un 6 %, amb xifres molt similars.

Agregats econòmics. Circuit de Catalunya (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	38.970	100
Consums intermedis	34.167	87,7
VAB	4.803	12,3
Remuneracions dels assalariats	2.380	6,1
Excedent brut d'explotació	2.423	6,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Circuits de Catalunya, SL.

L'aportació al VAB esportiu del Circuit de Catalunya va ser de 4,8 milions d'euros el 2013, i els seus components es divideixen aquesta xifra a gairebé parts iguals, tot i que l'excedent brut d'explotació és lleugerament superior. Bàsicament, aquesta estructura del VAB és conseqüència de l'elevat cost de manteniment de les instal·lacions i calçades del circuit.

5.3. Diputació de Barcelona

La Diputació de Barcelona és el govern local de la demarcació de Barcelona, un territori format per 311 municipis on viu més d'un 70% de la població de Catalunya. Té com a missió principal enfortir la capacitat dels governs locals com a institucions centrals per millorar la qualitat de vida de la ciutadania, contribuint al progrés i al reequilibri territorial de Catalunya.

La missió de la Gerència de Serveis d'Esports —integrada en l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona— és contribuir a la millora de la qualitat de vida de la ciutadania mitjançant l'impuls de la pràctica físicoesportiva, cooperant amb els ens locals tant en l'àmbit dels equipaments necessaris per desenvolupar aquestes pràctiques com en la innovació dels serveis esportius municipals.

El Pla de mandat de la Diputació de Barcelona 2015-19 estableix en el seu marc operatiu promoure la cultura, l'educació i l'esport com a eines de cohesió i progrés a través dels eixos següents:

- Millora de la qualitat en la prestació dels serveis esportius locals.
- Dinamització de l'esport per a tothom incidint en la vessant saludable, integradora, educadora i recreativa.
- Suport a les polítiques esportives locals de proximitat que afavoreixen el desenvolupament del territori.

Així mateix, en el marc esportiu s'ha de considerar també el Patronat d'Apostes, que és un organisme autònom local de la Diputació de Barcelona creat per gestionar els serveis de l'entitat pública empresarial Sociedad Estatal Loterías y Apuestas del Estado (SELAE). La finalitat específica del Patronat d'Apostes és el desenvolupament, mitjançant els seus òrgans de govern i administració, de les activitats de la gestió confiades per l'empresa SELAE, relacionades amb els punts de venda que configuren la xarxa de la demarcació de Barcelona.

Aquestes activitats de coordinació, control i seguiment del funcionament de la xarxa es concreten en les línies d'actuació següents:

- Tramitació i gestió de l'activitat logística i administrativa relacionada amb els punts de venda.
- Suport comercial i inspecció dels punts de la xarxa de venda.
- Servei d'assistència tècnica permanent als punts de venda.

El Patronat d'Apostes gestiona apostes relacionades amb el futbol professional —en concret La Quiniela i El Quinigol— i altres relacionades amb les curses hípiques, que són Quíntuple Plus i Lototurf. Cal assenyalar en aquest aspecte que els ingressos per vendes d'aquestes apostes a la demarcació de Barcelona es van apropar als 51 milions d'euros l'any 2013.

La valoració econòmica de la Diputació de Barcelona i del Patronat d'Apostes s'ha fet a partir de la informació que han proporcionat directament la Gerència de Serveis d'Esports de la Diputació i l'esmentat Patronat d'Apostes. La metodologia utilitzada és la mateixa que en el cas dels organismes autònoms i les empreses de la Generalitat de Catalunya. Per al càlcul del consum de capital fix, s'ha utilitzat informació facilitada per l'INE, que estima el de les corporacions locals (diputacions i ajuntaments i altres entitats locals) per al conjunt de l'Estat.

Finalment cal esmentar que per trobar les dades corresponents al Patronat d'Apostes s'ha fet servir com a criteri d'imputació de costos el percentatge d'ingressos corresponents a apostes esportives sobre el total d'apostes, sense tenir en compte la Loteria Nacional, i que és d'un 12,3% el 2013.

A partir del càlcul del valor afegit brut i de la producció total, s'han estimat les macro-magnituds corresponents a la Gerència de Serveis d'Esports de la Diputació de Barcelona. Així, el 2013 el valor de la producció es va apropar als 8 milions d'euros, dels quals 5,2 milions van ser consums intermedis; una mica més de 1,8 milions, despeses de personal, i 958.000 euros, consum de capital fix (excedent brut). D'altra banda, l'aportació de la Diputació de Barcelona al VAB esportiu de la demarcació el 2013 va ser de gairebé 2,8 milions d'euros.

Agregats econòmics. Diputació de Barcelona (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	7.986	100
Consums intermedis	5.197	65,1
VAB	2.789	34,9
Remuneracions dels assalariats	1.831	22,9
Excedent brut d'explotació	958	12,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

Pel que fa a l'estructura dels consums intermedis, cal notar el rellevant pes de les transferències corrents, que representen un 90,8 % del total el 2013, seguides de lluny pels serveis exteriors, dins dels quals destaquen les partides de comunicació (3,7 %) i altres serveis (2,1 %), i les compres.

Estructura dels consums intermedis. Diputació de Barcelona (2013)

	€	%
Compres	51.008	1,0
Material esportiu	47.521	0,9
Altres béns	3.487	0,1
	€	%
Serveis exteriors	427.584	8,2
Transport	63.780	1,2
Comunicació	194.462	3,7
Subministraments	3.858	0,1
Organització d'esdeveniments esportius	57.756	1,1
Altres serveis	107.729	2,1
Altres despeses de gestió	4.718.475	90,8
Transferències corrents	4.718.475	90,8
Total consums intermedis	5.197.066	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

Les transferències corrents de la Diputació de Barcelona s'adrecen sobretot a corporacions local i consorcis i, dins d'aquestes, als ajuntaments. Aquest fet és totalment lògic si es té en compte que les principals tasques de la Diputació relacionades amb els serveis esportius són d'ajuda i suport als ajuntaments, les quals normalment es tradueixen en aquest tipus de transferències.

Estructura de les transferències. Diputació de Barcelona (2013)

	€	%
Corporacions locals i consorcis	2.564.625	54,4
Esdeveniments i programes	1.868.423	39,6
Altres	285.427	6,0
Total transferències	4.718.475	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

D'altra banda, cal esmentar la important tasca que duu a terme la Diputació de Barcelona en donar suport a la inversió dels ens locals en infraestructures esportives. Així, les transferències de capital d'aquesta administració van ascendir als 7,2 milions d'euros, xifra que suposa un 87,7 % de les que han fet les quatre diputacions catalanes.

El valor de la producció del Patronat d'Apostes relacionada amb l'esport es va situar per sobre dels 347.000 euros, mentre que el VAB esportiu va ser de gairebé 275.000 euros, en el qual les remuneracions dels assalariats suposen més d'un 65 % del total.

Agregats econòmics. Patronat d'Apostes (2013)

	€	%
Valor de la producció	347.074	100
Consums intermedis	72.356	20,8
VAB	274.718	79,2
Remuneracions dels assalariats	180.324	52,0
Excedent brut d'explotació	94.393	27,2

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Patronat d'Apostes.

Pel que fa a l'estructura dels consums intermedis, es pot observar com la partida més important és la de contractes, logística, Diputació i altres, que va suposar un 86,4 % del total l'any 2013.

Estructura dels consums intermedis. Patronat d'Apostes (2013)

	€	%
Despeses corrents i de funcionament	9.875	13,6
Contractes, logística, diputació i altres	62.482	86,4
Total consums intermedis	72.356	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

D'altra banda, més d'un 99 % dels ingressos del Patronat d'Apostes que es poden imputar al sector de l'esport provenien de les apostes esportives pròpiament dites; és a dir, La Quiniela i El Quinigol, mentre que les relacionades amb les curses hípiques suposaven poc menys d'un 1 % del total.

Estructura dels ingressos. Patronat d'Apostes (2013)

	€	%
Apostes esportives	296.706	99,2
Apostes de curses de cavalls	2.454	0,8
Total ingressos	299.159	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona.

5.4. Ajuntaments

La Llei municipal i de règim local de Catalunya assenyala com a competències pròpies dels municipis «les activitats i instal·lacions culturals i esportives, l'ocupació del lleure i el turisme», mentre que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya també atorga als governs locals competències pròpies en «la regulació i gestió dels equipaments esportius i d'oci i la promoció d'activitats».

La informació utilitzada per als ajuntaments procedeix del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, que recull les dades de liquidació de pressupostos de les entitats locals a través de la Secretaria General de Coordinació Autònoma i Local (SGCAL)²⁸. Les despeses es presenten desagregades per províncies i per programes, entre els quals es troba el 34, Esport. Així mateix, per al càlcul del consum de capital fix s'ha utilitzat informació facilitada per l'INE, que estima el de les corporacions locals per al conjunt de l'Estat.

28. Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2013).

Agregats econòmics. Ajuntaments (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	182.145	100
Consums intermedis	121.132	66,5
VAB	61.013	33,5
Remuneracions dels assalariats	40.049	22,0
Excedent brut d'explotació	20.964	11,5

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, INE i elaboració pròpia.

Així mateix, les corporacions locals són el principal productor públic del sector de l'esport, tant en termes del total de producció com en termes de VAB. La producció en esport dels ajuntaments de la demarcació de Barcelona l'any 2013 va ser de 182 milions d'euros, amb 121 milions de consums intermedis (un 66,5 % del total), 40 milions de remuneracions dels assalariats (22 %), i 21 milions d'excedent brut d'explotació (11,5 %). D'altra banda, el VAB esportiu municipal va arribar fins als 61 milions d'euros el mateix any.

Estructura dels consums intermedis. Ajuntaments (2013)

	Milers €	%
Despeses en béns i serveis	75.630	62,4
Transferències corrents	45.502	37,6
Total consums intermedis	121.132	100

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, INE i elaboració pròpia.

Al contrari del que passava en el cas de les diputacions, les despeses en béns i serveis són la part més important dels consums intermedis en esport dels ajuntaments, amb gairebé 76 milions d'euros l'any 2013. Les transferències corrents, que acostumen a anar adreçades a clubs esportius i famílies, van ser de 45,5 milions d'euros.

6. Educació esportiva

6.1. Ensenyament no universitari

En aquest apartat es valora l'aportació al pes econòmic de l'esport a Catalunya del sector de l'educació esportiva dins dels ensenyaments no universitaris, tant els de caire públic com privat (concertat o no)²⁹. Cal notar que el pes del sector públic és bastant superior al del privat, en valoració econòmica i en nombre de professors.

El professorat d'educació física de l'ensenyament no universitari es troba en les següents etapes:

- Educació infantil i primària.
- Educació especial.
- Educació secundària (amb secundària obligatòria, batxillerat i formació professional).
- Ensenyaments d'esport: formen part dels ensenyaments de règim especial (inclou ensenyaments artístics, musicals i esportius) i condueixen a les titulacions de tècnic d'esport i tècnic superior d'esport.

La valoració econòmica de l'educació esportiva en l'ensenyament no universitari a Catalunya s'ha calculat a partir de la remuneració del professorat d'educació física. Així, es considera que el VAB que genera aquest productor característic es deriva de les retribucions salarials brutes que reben el total de mestres i professors d'educació física, més les cotitzacions al règim general de la Seguretat Social que fa l'ocupador, que s'han hagut de considerar de manera addicional. Atesa la impossibilitat de trobar dades agregades dels comptes d'explotació de les escoles i els instituts —públics i privats—, no s'han pogut estimar per a aquests productors la resta d'agregats econòmics (valor de la producció, consums intermedis i excedent brut d'explotació).

Les dades de mestres d'educació física d'infantil, primària i educació especial i el professorat d'ensenyaments d'esport provenen de la secció d'estadística del web del Departament d'Ensenyament, mentre que el nombre de professors d'educació física de secundària s'ha obtingut de l'Observatori Català de l'Esport. Per a l'educació primària, especial i d'esport es disposa de la dada oficial sobre professorat en el sector públic i en el sector privat, que s'ha aplicat en fer el càlcul de l'estimació anual.

---

29. Aquest apartat no inclou les activitats esportives extraescolars, ja que formen part de les funcions dels consells esportius.

En el cas de l'educació secundària s'ha hagut de fer una estimació del professorat d'esport a partir de la dada catalana, ja que per a la demarcació de Barcelona només es disposa del nombre total de professors de secundària, si bé diferenciat entre sector públic i sector privat. L'estimació s'ha fet de la manera següent: en primer lloc, a les dades totals de professors de secundària de la demarcació de Barcelona se'ls ha aplicat el pes que els professors d'esport tenen a la secundària a Catalunya, un 2,9%. A la xifra resultant s'hi han aplicat els pesos del professorat de secundària en el sector públic i en el sector privat del conjunt de la demarcació de Barcelona; és a dir, un 63,5% per al públic i un 36,5% per al privat.

Les dades de nombre de professors es presenten per curs escolar, però per tenir una dada correcta del VAB generat per l'ensenyament no universitari en esport cal tenir les dades de l'any natural. La conversió del nombre de professors dels cursos 2012/2013 i 2013/2014 a nombre de professors per a l'any natural 2013 s'ha fet seguint el factor de conversió següent:

$$\text{Professors any } (t) = 3/4 \text{ professors curs } (t - 1/t) + 1/4 \text{ professors curs } (t/t + 1)$$

Les retribucions salarials brutes del professorat del sector públic i del sector privat s'han obtingut a partir dels convenis col·lectius corresponents i són mensuals, de manera que s'han considerat 14 mensualitats, perquè el sou no incloïa les pagues extraordinàries. Com que no es disposa del nombre de professors a l'escola concertada i privada, s'ha fet una mitjana dels sous de les dues tipologies de professorat.

El càlcul de les cotitzacions al règim general de la Seguretat Social s'ha fet a partir de dades reals de l'any 2013. Així, s'ha utilitzat el pes que el pagament fet per l'ocupador a la Seguretat Social té sobre el cost total dels treballadors que, per a un contracte indefinit a jornada completa, és d'un 30,9%. Aquest pes s'ha aplicat per igual a les retribucions dels professors de cada categoria, la qual cosa pot comportar una petita infravaloració si es té en compte que alguns dels professors d'esports poden tenir altres tipus de contractes. D'altra banda, tot i que per als funcionaris escrits a MUFACE no hi ha quota empresarial, també se'ls ha calculat perquè, de no fer-ho, s'estaria infravalorant l'aportació dels professors funcionaris al VAB del sector de l'esport en comparació amb els del sector privat.

L'any 2013 les retribucions salarials de l'educació esportiva en l'ensenyament no universitari a Catalunya van ser de més de 122 milions d'euros, un 64,1% dels quals corresponien al sector públic, i el 35,9% restant, al sector privat. Aquests percentatges són molt similars en el cas del professorat, un 64,3% i un 35,7%, respectivament.

D'altra banda, cal assenyalar que la part més important del valor afegit d'aquest producte característic correspon a l'educació infantil i primària (pública i privada), que suposa un 67,5% del total el 2013, mentre que el pes de la secundària és d'un 24,9%. Si es consideren els dos sectors institucionals separatament, s'observa com dins del privat els pes de la secundària és més alt que en el cas del públic, mentre que en el cas dels

ensenyaments de règim especial passa el contrari. Per contra, els pesos de l'educació primària són més similars: un 69 % sobre el total en el sector públic i un 65 % en el privat.

Dades econòmiques. Ensenyament no universitari (2013)

Tipus d'ensenyament	Professorat d'educació física	Valoració anual (milers €)
Sector públic	2.269	78.537
Infantil i primària	1.485	54.165
Educació especial	14	383
Secundària	570	18.070
Règim especial (esport)	200	5.919
Sector privat (concertat i no)	1.262	43.909
Infantil i primària	853	28.536
Educació especial	14	469
Secundària	327	12.466
Règim especial (esport)	68	2.439
Total	3.530	122.447

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'Observatori Català de l'Esport.

6.2. Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya

L'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) és un organisme autònom de la Generalitat de Catalunya, adscrit al Departament de la Vicepresidència a través de la Secretaria General de l'Esport. Conjuntament amb el Consell Català de l'Esport i el Centre d'Alt Rendiment de Catalunya, descrits en el capítol dedicat a la Generalitat, és una de les entitats de què disposa el govern català per desenvolupar la seva política esportiva, concretament en l'àmbit de l'ensenyament superior.

L'INEFC disposa de dos centres acadèmics, un a Barcelona i l'altre a Lleida, que depenen respectivament de les universitats de Barcelona i de Lleida. Les dades econòmiques s'han extret del Departament d'Economia i Coneixement³⁰ i la metodologia utilitzada és la mateixa que en el cas d'altres organismes autònoms i empreses de la Generalitat de Catalunya. Segons les dades d'alumnes matriculats l'any 2013, el centre

30. Departament d'Economia i Coneixement (2014).

de Barcelona concentra un 57,2 % del total, un percentatge que s'ha aplicat a les dades globals de l'INEFC per obtenir la informació econòmica corresponent a la demarcació de Barcelona.

La producció total de l'INEFC l'any 2013 va ser de gairebé 6 milions d'euros, amb unes remuneracions dels assalariats que representaven un 71 % del total i uns consums intermedis d'un 24,5 %. Contràriament als centres educatius no universitaris, per a un productor com l'INEFC, l'activitat del qual es dedica íntegrament a l'esport, es pot identificar l'excedent brut d'explotació que es correspon amb les dotacions per a amortitzacions de l'immobilitzat.

Agregats econòmics. INEFC (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	5.936	100
Consums intermedis	1.454	24,5
VAB	4.482	75,5
Remuneracions dels assalariats	4.203	70,8
Excedent brut d'explotació	279	4,7

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Economia i Coneixement.

A partir de la metodologia de càlcul del valor afegit brut i de la producció total, s'ha estimat la dada de VAB corresponent a l'INEFC, que va ser de 4,5 milions d'euros el 2013, la part més important del qual són les remuneracions dels assalariats, que suposen gairebé un 94 % del total.

Pel que fa a l'estructura dels consums intermedis, el 2013 gairebé 1,3 milions (89,1 %) corresponien a despeses en béns i serveis, mentre que la resta eren transferències corrents.

Estructura dels consums intermedis. INEFC (2013)

	Milers €	%
Despeses en béns i serveis	1.296	89,1
Transferències corrents	158	10,9
Total consums intermedis	1.454	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Economia i Coneixement.

6.3. Universitats

La valoració del pes de les activitats relacionades amb l'esport a les universitats de la demarcació de Barcelona s'ha dividit en dues parts. D'una banda, s'han considerat els estudis universitaris i la recerca relacionats amb l'esport. De l'altra, s'han tingut en compte els serveis d'esport de les universitats, mitjançant els quals ofereixen activitats esportives a la comunitat universitària.

6.3.1. Ensenyaments d'esport i recerca

En aquest apartat es valora l'aportació al VAB esportiu dels estudis universitaris relacionats amb l'esport, tant els de grau com els de postgrau (màsters i cursos d'especialització). Un altre punt importat que cal destacar és la recerca universitària que es duu a terme en l'àmbit esportiu. A la demarcació de Barcelona hi ha 17 grups de recerca en temes esportius —reconeguts o informals— vinculats a departaments i facultats de les diferents universitats catalanes³¹. La contribució de la recerca universitària en esport al valor afegit es relaciona estretament amb el professorat que treballa dins dels mateixos departaments i facultats relacionats amb l'esport. Per tant, en comptabilitzar les retribucions salarials del professorat universitari ja s'inclou també una part important de la seva contribució a la recerca en l'àmbit esportiu.

Dels 17 grups de recerca universitària, només un, el Centre d'Estudis Olímpics, no està directament vinculat a un departament o facultat universitària, tot i formar part de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)³². A causa d'aquesta particularitat, s'ha cregut convenient comptabilitzar el valor afegit brut que genera aquest centre, el qual ha facilitat les seves dades corresponents a l'any 2013.

A la demarcació de Barcelona hi ha localitzades nou universitats, cinc de públiques i quatre de privades, de les quals quatre de públiques i dues de privades ofereixen estudis de magisteri d'educació física i de ciències de l'activitat física i l'esport (CAFE). Com en el cas de l'ensenyament no universitari, la valoració econòmica dels ensenyaments universitaris en esport s'ha calculat a partir de les retribucions salarials brutes que reben el total de professors d'aquests ensenyaments més les quotes empresarials a la Seguretat Social.

El primer pas ha estat comptabilitzar el total de crèdits impartits per cada universitat en un grau de CAFE o de magisteri d'educació física. Posteriorment s'ha agafat la distribució del professorat en els ensenyaments esmentats en el conjunt de les universitats de la demarcació del curs 2012/2013 per categoria laboral: professor titular (27%), professor titular d'escola universitària (18%) i associat (55%) i, aplicant el nombre de crèdits que cadascun d'aquests professors imparteixen (24 crèdits els titulars, 32 crèdits

31. Segons la pàgina web de l'Observatori Català de l'Esport: http://www.observatoridelesport.cat/recerca.php?id_n1=7

32. En el seu Consell de Govern figuren —a part de la UAB— la Generalitat, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i el Comitè Olímpic Espanyol.

els titulars d'escola i 8 crèdits els associats), s'ha calculat el nombre de professors necessaris per impartir els crèdits requerits per assolir el grau corresponent.

El pas següent ha estat el càlcul de les retribucions del total del professorat, que s'ha dut a terme tenint en compte les diferents categories. S'han considerat les retribucions anuals amb els complements següents: salari base anual, pagues extraordinàries, trien- nis i els complements per mèrits de docència i investigació³³. Les dades de retribucions s'han obtingut del Conveni Col·lectiu per al personal docent i investigador de les universitats públiques catalanes i del servei de Recursos Humans de la Universitat Pompeu Fabra, segons les retribucions fixades en els pressupostos generals de l'Estat.

A partir de les dades de professorat s'ha fet el càlcul de la quantitat total de remuneracions, a la qual s'ha afegit la quota patronal a la Seguretat Social, que s'ha calculat com en el cas del professorat no universitari. Per al professorat amb contracte indefinit el percentatge aplicat ha estat d'un 30,9%, mentre que en el cas del professorat associat s'ha aplicat un 32,1%, que correspon als treballadors amb contracte temporal i jornada parcial.

Finalment, amb dades del compte de resultat economicopatrimonial del 2013 de l'agregat de les universitats públiques de Catalunya³⁴, s'ha calculat el pes de les despeses de personal sobre el VAB i sobre els consums intermedis que generen i, a partir d'aquests percentatges, s'han estimat els agregats econòmics de les universitats de la demarcació pel que fa als ensenyaments d'esport.

Agregats econòmics. Ensenyaments d'esport (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	5.146	100
Consums intermedis	1.302	25,3
VAB	3.844	74,7
Remuneracions dels assalariats	3.455	67,2
Excedent brut d'explotació	388	7,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les universitats i de la Sindicatura de Comptes.

D'altra banda, l'any 2013 l'ensenyament universitari en esport va generar un VAB de gairebé 4 milions d'euros, la part més important dels quals (89,9%) van ser les remuneracions dels assalariats. Així mateix, cal esmentar que un 39,2% del total de VAB va correspondre a les universitats públiques. En canvi, el 60,8% restant va ser de les privades.

33. Els trien- nis i complements s'han calculat considerant que un professor ha estat treballant de mitjana 15 anys a la universitat.

34. Sindicatura de Comptes (2015a).

La valoració econòmica del Centre d'Estudis Olímpics s'ha dut a terme a partir només de les retribucions del personal contractat directament. No s'ha considerat professorat de la UAB que puguin fer recerca al Centre, ja que s'estarien duplicant perquè ja s'han comptat en la secció de professorat universitari.

Agregats econòmics. Centre d'Estudis Olímpics (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	208	100
Consums intermedis	17	8,0
VAB	191	92,0
Remuneració dels assalariats	191	92,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'Estudis Olímpics.

Si es considera el VAB generat pel Centre d'Estudis Olímpics només amb el personal contractat directament, l'any 2013 va ser de 190.950 euros, mentre que el valor de la producció es va apropar als 208.000 euros. Pel que fa als consums intermedis, la major part (91,1 %) es dedica a serveis exteriors, mentre que el 8,9 % restant serveix per fer compres diverses. Dins dels serveis destaquen els arrendament i cànons (46,3 % del total) i els altres serveis (32,2 %).

Estructura dels consums intermedis. Centre d'Estudis Olímpics (2013)

	€	%
Compres	1.489	8,9
Serveis exteriors	15.167	91,1
Arrendaments i cànons	7.716	46,3
Serveis de professionals independents	1.165	7,0
Transport	135	0,8
Subministraments	797	4,8
Altres serveis	5.355	32,2
Total consums intermedis	16.656	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'Estudis Olímpics.

El conjunt del VAB generat pels ensenyaments universitaris d'esport i la recerca va

ser l'any 2013 de més de 4 milions d'euros, la gran majoria dels quals correspon als ensenyaments de magisteri d'educació física i de CAFE.

VAB. Ensenyaments d'esport i recerca (2013)

	Milers €	%
VAB	4.034	100
Ensenyaments d'esport	3.844	95,3
Centre d'estudis olímpics	191	4,7

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les universitats, de la Sindicatura de Comptes i del Centre d'Estudis Olímpics.

6.3.2. Serveis d'esport

La valoració econòmica dels serveis esportius de les universitats s'ha calculat a partir de la remuneració del seu personal. La informació s'ha obtingut a partir d'enquestes als responsables dels serveis d'esport de les universitats, en les quals es demanava concretament el compte de pèrdues i guanys de l'exercici del 2013, les dades de personal i les seves característiques, i les d'amortitzacions d'immobilitzat per a les universitats que disposen d'instal·lacions pròpies. Les enquestes es van enviar a les nou universitats de la demarcació de Barcelona, de les quals havien contestat sis en el moment de tancar l'estudi (setembre de 2016).

Per completar la informació s'ha fet una estimació indirecta de les dades globals en funció de les rebudes i del nombre d'alumnes per universitat dels cursos 2012/2013 i 2013/2014, a partir dels quals s'ha calculat la xifra corresponent a l'any 2013 amb la mateixa fórmula utilitzada per als professors en el cas de l'ensenyament no universitari. El procediment ha consistit a calcular, amb la informació disponible, les ràtios per estudiant de les variables necessàries per a l'anàlisi (consums intermedis, remuneracions dels assalariats i dotacions per a amortitzacions). En segon lloc, aquestes ràtios s'han aplicat al conjunt d'estudiants universitaris catalans, excepte en el cas de les amortitzacions, en què només s'han considerat els alumnes de les universitats amb instal·lacions esportives pròpies³⁵.

El valor afegit brut generat pels serveis d'esport de les universitats de la demarcació de Barcelona va ascendir a gairebé 4,5 milions d'euros, dels quals un 78,4% correspon a les remuneracions dels assalariats. D'altra banda, cal destacar que un 89% d'aquest VAB va ser generat per les universitats públiques.

35. No s'han tingut en compte els estudiants de la Universitat Oberta de Catalunya perquè, segons informació de la mateixa universitat, no disposa de servei d'esport.

Agregats econòmics. Serveis d'esport (2013)

	Milers €	%
Valor de la producció	7.078	100
Consums intermedis	2.627	37,1
VAB	4.452	62,9
Remuneració dels assalariats	3.490	49,3
Excedent brut d'explotació	962	13,6

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les universitats.

7. Ocupació del sector de l'esport el 2013

El total d'ocupats en el sector de l'esport a la demarcació de Barcelona l'any 2013 s'aproxava a les 48.000 persones, de les quals un 88 % treballava al sector privat i el 12 % restant ho feia al sector públic. Cal assenyalar que aquesta dada suposa un 2,2 % del total de l'ocupació a la demarcació el mateix any (2.178.600 persones, segons dades de l'Enquesta de Població Activa, EPA).

Ocupació del sector de l'esport per tipus de productor (2013)

	Ocupats	%
Sector públic	5.720	11,9
Sector privat	42.271	88,1
Total	47.991	100

Font: elaboració pròpia.

A la taula següent es pot veure la distribució per productors, sense tenir en compte en aquest cas la distinció entre sector públic i sector privat. S'observa que les institucions públiques sense finalitat de lucre són les que concentren un nombre més alt d'ocupats, un 51 % del total, seguides del sector privat amb ànim de lucre, que suposa un 35,4 % de l'ocupació; l'educació esportiva, un 8,1 %, i el sector públic, un 5,4 %.

Entre els productors del sector privat amb ànim de lucre, les societats són les més rellevants, ja que representen un 69,7 % de l'ocupació d'aquests productors. Pel que fa a les IPSFL, destaquen els clubs esportius, amb gairebé un 50 % del total de l'ocupació esportiva barcelonina. En el sector públic sobresurten els ajuntaments, amb un 86,7 % dels ocupats en aquest sector, mentre que en l'educació esportiva el productor més destacat és l'ensenyament no universitari, amb un 90,7 % del total.

Ocupació del sector de l'esport per productor (2013)

	Ocupats	%
Sector privat	17.011	35,4
Societats	11.861	24,7

	Ocupats	%
Persones físiques	2.270	4,7
Mitjans de comunicació	2.880	6,0
IPSFL	24.489	51,0
Federacions esportives	993	2,1
Consells esportius	326	0,7
Clubs esportius	23.169	48,3
Sector públic	2.597	5,4
Generalitat de Catalunya	306	0,6
Consell Català de l'Esport	113	0,2
Centre d'Alt Rendiments	81	0,2
Ports de la Generalitat	10	0,0
Equacat, SA	45	0,1
Circuit de Catalunya	57	0,1
Diputació de Barcelona	40	0,1
Gerència Serveis d'Esports	36	0,1
Patronat d'Apostes	4	0,0
Ajuntaments	2.251	4,7
Educació esportiva	3.894	8,1
Ensenyament no universitari	3.530	7,4
INEFC	105	0,2
Universitats	259	0,5
Ensenyaments d'esport	139	0,3
Serveis d'esport	120	0,3
Total	47.991	100

Font: elaboració pròpia.

A continuació s'explica més detalladament d'on s'han obtingut les dades d'ocupació per a cada tipus de productor, així com la desagregació per sectors d'activitat en el cas de les societats.

7.1. Sector privat amb ànim de lucre

Les dades d'ocupació de les societats provenen de les enquestes de l'INE: Enquesta Industrial d'Empreses, Enquesta Anual de Serveis i Enquesta Industrial de Productes. En el cas dels sectors industrials s'ha utilitzat la mateixa metodologia emprada per al càlcul dels agregats econòmics; és a dir, amb les dades de l'enquesta de productes per discriminar els productes esportius dels que no ho són. Pel que fa al comerç, els refugis de muntanya i el lloguer d'articles esportius s'ha utilitzat el creixement (decreixement) de l'ocupació del sector més agregat segons els comptes de l'economia catalana entre el 2006 i el 2012 i de l'EPA per al 2012-2013, atès que les dades del 2013 dels comptes econòmics encara no estan disponibles. Per estimar l'ocupació dels gimnasos i altres i de les apostes esportives, també s'ha fet servir la mateixa metodologia que en el cas dels agregats econòmics. Finalment, s'ha estimat la part corresponent a la demarcació de Barcelona a partir de la dada per al conjunt de Catalunya en funció del pes de l'ocupació provincial total sobre el català, que és d'un 74,1 % el 2013.

Ocupació de les societats per sector (2013)

	Ocupats	%
Fabricació de veles per a embarcacions esportives	17	0,1
Confecció de roba d'esport	683	5,8
Fabricació de calçat esportiu	5	0,0
Fabricació de vehicles per a ús esportiu	56	0,5
Fabricació d'articles d'esport	276	2,3
Fabricació d'armes, de bicicletes i construcció d'embarcacions per a ús esportiu	242	2,0
Indústria	1.279	10,8
Comerç a l'engròs de roba i calçat esportius	474	4,0
Comerç a l'engròs d'articles d'esport	219	1,8
Comerç al detall de roba i calçat esportius	1.153	9,7
Comerç al detall d'articles d'esport	1.474	12,4
Comerç	3.321	28,0
Refugis de muntanya	396	3,3
Lloguer d'articles d'oci i esportius	105	0,9
Activitats dels gimnasos i altres	6.674	56,3

	Ocupats	%
Apostes esportives	86	0,7
Serveis	7.261	61,2
Total	11.861	100

Font: elaboració pròpia.

L'ocupació de les societats va ser de gairebé 12.000 persones. Aquest és el sector més rellevant el de serveis, amb un 61,2 % del total de treballadors, i, dins d'aquest, les activitats dels gimnasos i altres, que suposen un 56,3 % del total. El comerç ocupa un 28 % dels treballadors esportius, en què destaca el comerç al detall d'articles esportius, mentre que la indústria representa gairebé un 11 % del total, amb la confecció de roba d'esport com a principal activitat.

D'altra banda, les persones físiques que s'han considerat en l'estudi són 2.270, que es corresponen amb els declarants l'any 2013 a la demarcació de Barcelona dels epígrafs de l'IAE del sector de l'esport.

Pel que fa als mitjans de comunicació, per estimar les dades d'ocupació s'ha distingit entre els del sector públic i els del sector privat. La informació corresponent a aquests últims s'ha tret de les dades de les enquestes industrials i de serveis i la metodologia aplicada és la mateixa que en el cas de la resta d'agregats econòmics, que té en compte el pes de l'esport per tipus de mitjà (premsa, ràdio, televisió). Les dades del sector públic s'ha extret dels resultats econòmics de l'empresa o del SABI, i també s'ha aplicat a cada cas el pes corresponent de la temàtica esportiva. Finalment s'ha estimat la part corresponent a la demarcació de Barcelona a partir de la dada per al conjunt de Catalunya en funció del pes de l'ocupació provincial total sobre el català, que és d'un 74,1 % el 2013.

Ocupació dels mitjans de comunicació per sector (2013)

	Ocupats	%
Impressió de periòdics	348	12,1
Edició de periòdics i revistes	1.122	38,9
Producció i distribució de programes de televisió	274	9,5
Programació i emissió de programes de ràdio i televisió	1.136	39,4
Sector privat	540	18,8
Sector públic	596	20,7
Total	2.880	100

Font: elaboració pròpia.

L'ocupació relacionada amb l'esport dels mitjans de comunicació l'any 2013 va ser de gairebé 2.900 persones, agrupades, bàsicament, en dos subsectors: programació i emissió de programes de ràdio i televisió, amb un 39,4% del total, i edició de periòdics i revistes, amb un 38,9% del total. Cal destacar que els treballadors del sector públic en els mitjans de comunicació suposen un 20,7% del total.

7.2. Institucions privades sense finalitat de lucre

Les dades d'ocupació de les institucions privades sense finalitat de lucre s'han estimat a partir del creixement de l'ocupació del sector d'activitats recreatives, d'entreteniment i esportives dels comptes de l'economia catalana entre el 2006 i el 2012 i de l'EPA per al 2012-2013, atès que les dades del 2013 dels comptes econòmics encara no estan disponibles. Aquest creixement s'ha aplicat a les dades d'ocupació de la demarcació de Barcelona l'any 2006. Cal assenyalar que a la dada dels clubs així obtinguda, s'hi ha sumat l'ocupació de les SAE, a partir de les dades del SABI, i les del FC Barcelona.

Ocupació de les IPSFL (2013)

	Ocupats	%
Federacions esportives	993	4,1
Consells esportius	326	1,3
Clubs esportius	23.169	94,6
SAE i FCB	1.078	4,4
Altres clubs esportius	22.091	90,2
Total	24.489	100

Font: elaboració pròpia.

L'ocupació a les IPSFL es va apropar als 24.500 treballadors. D'aquí, els clubs esportius són el principal productor, amb el 94,6% del total, entre els quals destaquen els altres clubs esportius, amb més d'un 90% del total. Cal notar la importància que té en aquest tipus d'institucions el voluntariat; és a dir, les persones que treballen un nombre d'hores a la setmana sense rebre remuneració i que no s'han considerat en aquest estudi.

7.3. Sector públic

Les dades d'ocupació de les empreses de la Generalitat de Catalunya s'han extret de les memòries d'auditoria facilitades per la Sindicatura de Comptes, o bé de les mateixes

empreses. Per trobar la dada corresponent a la demarcació de Barcelona s'ha aplicat als pressupostos del Consell Català de l'Esport un 73,4 %, que és el pes de la població de la demarcació sobre la catalana el 2013. En el cas de l'empresa Ports de la Generalitat, la imputació s'ha fet aplicant a la xifra catalana el pes que representen els ports esportius del litoral barceloní sobre el total de facturació de l'empresa i sobre el nombre d'amaradors del conjunt de ports que gestiona. Les dades del Centre d'Alt Rendiment, d'Equacat i del Circuit de Catalunya corresponen al conjunt de l'entitat.

Pel que fa a Diputació de Barcelona, la mateixa entitat ha facilitat les dades, tant les de la Gerència de Serveis d'Esports com les del Patronat d'Apostes. Finalment, per trobar l'ocupació relacionada amb l'esport als ajuntaments de la demarcació, s'ha aplicat a la dada del 2006 el creixement de la població ocupada assalariada en el període 2006-2013, segons les dades de l'EPA.

Ocupació del sector públic (2013)

	Ocupats	%
Generalitat de Catalunya	306	11,8
Consell Català de l'Esport	113	4,3
Centre d'Alt Rendiment	81	3,1
Ports de la Generalitat	10	0,4
Equacat, SA*	45	1,7
Circuit de Catalunya	57	2,2
Diputació de Barcelona	40	1,5
Gerència de Serveis d'Esports	36	1,4
Patronat d'Apostes	4	0,1
Ajuntaments	2.251	86,7
Total	2.597	100

Font: elaboració pròpia.

* Dada corresponent al 2012.

El sector públic relacionat amb l'esport ocupa gairebé 2.600 persones, la major part de les quals (86,7 %) treballa als ajuntaments. Les empreses de la Generalitat suposen un 11,8 % del total, i la Diputació de Barcelona, l'1,5 % restant.

7.4. Educació esportiva

Les dades de mestres d'educació física d'infantil, primària i educació especial i el professorat d'ensenyaments d'esport provenen del Departament d'Ensenyament, mentre que el professorat d'educació física de secundària s'ha obtingut de l'Observatori Català de l'Esport. Les dades de l'INEFC s'han tret de la Sindicatura de Comptes, a les quals se'ls ha aplicat un 57,2 %, que és el pes dels alumnes matriculats l'any 2013 en el centre de Barcelona sobre el total. El càlcul del nombre de professors necessaris per impartir els ensenyaments d'esports, al qual s'ha sumat el personal contractat directament pel Centre d'Estudis Olímpics, està explicat a l'apartat 6.3.1. Finalment, les dades dels serveis d'esport s'han obtingut de les enquestes enviades a les diferents universitats.

Ocupació de l'educació esportiva (2013)

	Ocupats	%
Ensenyament no universitari	3.530	90,7
INEFC	105	2,7
Universitats	259	6,7
Ensenyaments d'esport	139	3,6
Serveis d'esport	120	3,1
Total	3.894	100

Font: elaboració pròpia.

L'educació esportiva ocupa a gairebé 3.900 persones, un 90,7 % de les quals estan en l'ensenyament no universitari. Un 2,7 % del total correspon als treballadors de l'INEFC, i el 6,7 % restant, a les universitats, amb un pes lleugerament superior dels ensenyaments d'esports (3,6 %) sobre els serveis d'esport (3,1 %).

8. Evolució del sector de l'esport entre 2006 i 2013

Com s'ha comentat anteriorment, el pes del VAB esportiu sobre el del conjunt de la demarcació de Barcelona l'any 2013 va ser d'un 1,26 % del total, mentre per a l'any 2006 aquesta xifra era de l'1,20 %³⁶. És a dir, el sector de l'esport ha augmentat lleugerament el seu pes en el conjunt de l'economia de la demarcació de Barcelona, però s'ha de tenir en compte que en aquest període hi ha hagut un canvi metodològic molt important en l'àmbit europeu en el càlcul dels comptes econòmics.

L'any 2014 es va recalcular el valor del PIB per complir la nova normativa metodològica anomenada SEC 2010, que va suposar comptabilitzar les despeses militars i en R+D com a inversió i no com a consum, la qual cosa suposa un augment del PIB d'entre l'1,2 % i l'1,5 %. A més, amb aquesta nova metodologia s'inclouen en el càlcul del PIB les activitats il·legals, com ara la producció i el tràfic de drogues, la prostitució i el contraban, que fan augmentar la xifra entre un 1,5 % i un 3 %. En el cas de Catalunya, aquesta nova manera de fer els comptes econòmics ha suposat un creixement del seu VAB d'un 2,63 %, una quantitat que no es pot calcular per a la demarcació de Barcelona, atès que amb la metodologia antiga la sèrie s'acaba el 2011. En tot cas, suposant un augment igual per a la demarcació, el pes del sector de l'esport sense aquesta nova metodologia s'hauria situat en un 1,29 % en el PIB de Barcelona, és a dir, en conjunt hauria guanyat gairebé una dècima de pes.

Per tant, sembla que la crisi ha afectat menys el sector de l'esport que el conjunt de l'economia de la demarcació, la qual cosa es confirma si es té en compte que el creixement nominal del VAB provincial entre el 2006 i el 2013 ha estat d'un 6,7 %, mentre que el del sector de l'esport ha estat d'un 10,2 %.

Pel que fa als diferents productors esportius, gairebé tots presenten creixements nominals del seu VAB relativament importants: un 20,3 % les institucions privades sense finalitat de lucre, un 12,8 % el sector públic i un 13,9 % l'educació esportiva. En canvi, el sector privat ha disminuït el VAB en un 3,4 %, com a conseqüència d'un descens del 8,4 % de les societats amb ànim de lucre. Dins d'aquestes, la disminució més notòria s'ha donat en el sector industrial, que ha perdut un 57 %, en especial la fabricació de calçat esportiu; la fabricació d'armes, bicicletes i construcció d'embarcacions esportives, i la confec-

---

36. La producció efectiva l'any 2006 equivalia a un 2,16 % del PIB de la demarcació, mentre que el 2013 aquest percentatge ha estat d'un 2,07 %.

ció de roba d'esport. Cal assenyalar que aquest comportament ja es dona també, en les dades originals que proporciona l'Idescat, així com en els sectors més agregats.

En el cas de l'ocupació esportiva, el creixement ha estat d'un 2,8 %, per sobre del creixement del total dels ocupats de la demarcació, la qual cosa ha suposat un augment del pes de l'ocupació del sector de l'esport en el total, que se situava el 2013 en un 2,2 % enfront de l'1,9 % de l'any 2006. Tots els productors presenten creixements de l'ocupació, excepció feta del sector privat amb ànim de lucre, en què el descens del nombre de treballadors en les societats no es veu compensat per l'important augment dels ocupats en els mitjans de comunicació³⁷. El productor que més creix és el sector públic, amb un 10,4 %, seguit de l'educació esportiva.

---

37. L'ocupació en els mitjans de comunicació es multiplica per gairebé quatre, en part a causa d'una subvaloració dels ocupats d'aquest productor l'any 2006.

9. Comparació amb altres territoris

Per bé que la quantificació de l'aportació del sector de l'esport a l'economia de diferents territoris ha estat objecte d'interès, els exercicis s'han dut a terme amb metodologies diferents, un fet que dificulta la comparació de resultats. A més, molts dels estudis, tant internacionals com de comunitats autònomes, són bastant antics, atès que daten de la dècada dels anys noranta del segle passat o de principis d'aquest³⁸.

Més recentment, l'any 2012 es va presentar el treball *Study on the contribution of sport to economic growth and employment in the EU* (SpEA, 2012), impulsat per la Comissió Europea, que omple un buit en el camp dels estudis del sector de l'esport. Tot i que les dades utilitzades són del 2005, aquest treball —a banda de l'esforç de quantificar tots els països— garanteix que la metodologia que s'aplica és la mateixa per a tots. Aquesta alternativa utilitza una adaptació específica de la comptabilitat nacionals dels països membres, així com dades de comerç intracomunitari, per fer una taula *input-output* multi-regional del sector de l'esport basada en les 27 taules *input-output* de l'esport de cada país. Aquest fet significa que els resultats són consistents amb les comptabilitats nacionals, d'una banda, i amb el comerç intracomunitari, de l'altra.

L'estudi parteix de la definició de Vilnius d'*esport*³⁹, la qual distingeix entre tres definicions diferents d'esport:

- Definició estadística: comprèn el codi de la CCAE-2009 931 d'activitats esportives (en aquell moment era el codi 926 de la CCAE-93).
- Definició en sentit estricte: totes les activitats que són inputs per a l'esport; és a dir, tots els béns i serveis que són necessaris per a la pràctica de l'esport (productes característics) més la definició estadística.
- Definició àmplia: totes les activitats que requereixen l'esport com a input; és a dir, tots els béns i serveis relacionats amb l'activitat esportiva però que no són estrictament necessaris per a la pràctica esportiva (productes connexos) més la definició en sentit estricte.

La definició que més s'apropa a la utilitzada en aquest estudi és l'estricta, però sense els mitjans de comunicació i les apostes esportives. Així, sense aquests dos productors el VAB esportiu de la demarcació de Barcelona suposaria un pes d'un 1,14 % del total,

---

38. Per a més detalls sobre aquests estudis vegeu Bosch *et al.* (2009).

39. Acord de l'EU Working Group on Sport and Economics en una reunió celebrada a la capital lituana el 2007.

xifra lleugerament superior a la mitjana de la UE, que és d'un 1,13 %. D'altra banda, el pes de l'ocupació relacionada amb l'esport a la demarcació es va situar en un 2,20 %, mentre que la mitjana europea va ser d'un 2,12 %. Les xifres corresponents a Catalunya són d'un 1,06 % i d'un 2,10 % en el cas de l'ocupació⁴⁰, mentre que les corresponents al conjunt de l'Estat espanyol són d'un 0,90 % en el VAB i d'un 1,33 % en el cas de l'ocupació, xifres lleugerament per sota de la mitjana de la UE i de les corresponents a la demarcació de Barcelona.

Si s'aprofundeix una mica en la comparació de les dades de la demarcació de Barcelona i les de Catalunya, ara sense restar els sectors comentats abans, es pot observar que la diferència en el pes de l'esport sobre el VAB a ambdós territoris és d'una dècima percentual, un 1,3 % enfront d'un 1,2 %. Aquesta diferència pot ser deguda a una major presència del sector privat en l'esport barceloní, en concret dels clubs esportius, motor principal d'aquest sector. D'altra banda, el pes del VAB del sector de l'esport de la demarcació de Barcelona sobre el conjunt català se situa en un 77,7 % l'any 2013.

Si es comparen les estructures per productors del sector de l'esport a la demarcació de Barcelona i a Catalunya, es pot observar com les IPSFL tenen un pes del VAB més elevat a la demarcació (52,3 % enfront a un 49,2 %), mentre que la resta de productors (sector privat amb ànim de lucre, sector públic i educació esportiva) pesen més en el conjunt català. En canvi, en el cas de l'ocupació passa exactament el contrari amb un pes més alt a la demarcació del sector privat amb ànim de lucre, el sector públic i l'educació esportiva.

La importància de la producció esportiva de la demarcació de Barcelona sobre el conjunt català és notòria, atès que el pes és superior a un 66 % en tots els productors, excepte en el cas l'ocupació de les IPSFL (39 %) com a conseqüència de la inclusió dels voluntaris a Catalunya i no a la demarcació. En canvi, cal destacar l'elevat pes del VAB de les IPSFL barcelonines, que és d'un 82,6 %. El pes del VAB i de l'ocupació del sector privat amb ànim de lucre s'acosta al 75 % (74,9 %), mentre que els de l'educació esportiva (69,6 % i 69,1 %, respectivament) i el del VAB del sector públic (66,9 %) estan relativament propers al 70 %, i el pes de l'ocupació del sector públic se situa en un 72 %.

Per últim, cal assenyalar que el 2015 s'ha publicat un estudi referit a Andalusia (Analistas Económicos de Andalucía, 2015) que s'estructura en tres parts diferenciades: anàlisi d'oferta de béns i serveis esportius, anàlisi de la demanda —amb l'objectiu de calcular la despesa privada en esport— i l'anàlisi dels impactes de la despesa en esport sobre el conjunt de l'economia regional. Des de la perspectiva de l'oferta, l'any 2014 el pes de la producció efectiva esportiva sobre el PIB andalús va ser d'un 1,86 %, mentre que sobre el VAB va ser d'un 1,12 % i els ocupats en el sector suposaven un 1,71 % del total. Aquestes són les dades comparables amb les de la demarcació de Barcelona, que van ser, respectivament, d'un 2,07 % sobre el PIB, d'un 1,26 % sobre el VAB i d'un 2,20 % sobre l'ocupació. Per tant, es pot comprovar com l'esport com a sector econòmic

40. Xifres calculades de la mateixa manera que les de la demarcació de Barcelona. Vegeu Bosch *et al.* (2015).

és relativament més important en l'economia de la demarcació de Barcelona que a Andalusia.

Des de la perspectiva de la demanda (despesa privada) el pes s'elevava fins a un 3,1 % del PIB, mentre que pel que fa als impactes l'aportació de la despesa total en esport a l'economia andalusa es concreta en un 3,5 % de la producció regional i un 1,9 % de l'ocupació. Aquest estudi és un bon exemple de com els diferents enfocaments poden donar resultats diferents, atès que, com els mateixos autors apunten, cada enfocament mesura realitats econòmiques distintes i s'apliquen metodologies diferents.

10. Conclusions, identificació de tendències i línies de futur

Les xifres obtingudes de pes econòmic de l'esport a la demarcació de Barcelona mostren que estan en consonància amb les estimacions fetes per a altres territoris, com ara la mitjana de la Unió Europea o la comunitat autònoma d'Andalusia. Així mateix, la comparació del pes econòmic de l'esport amb els pesos d'altres branques d'activitat permet observar que el sector esportiu se situa en una posició intermèdia, la qual cosa confirma la seva rellevància dins de l'economia barcelonina.

Les dades d'ocupació també estan en concordança amb els resultats obtinguts en l'avaluació del VAB i de la producció, i situen l'esport com un sector intensiu en treball. Això significa que el creixement esperat en el sector pot portar a la creació d'ocupació, ja que el pes d'aquesta sobre el total és superior al pes en VAB.

D'altra banda, la preponderància del sector privat sobre el sector públic és un resultat lògic si es té en compte que els principals actors en el món de l'esport són les institucions privades sense finalitat de lucre i, dins d'aquestes, els clubs esportius, sense oblidar la notable producció de béns i serveis esportius de les societats amb ànim de lucre. En canvi, el sector públic és determinant en la tasca de posar a disposició dels individus els mitjans necessaris per a la pràctica esportiva, la qual cosa duu a terme a través de les inversions en infraestructures esportives i de les transferències (corrents i de capital). També cal assenyalar la feina feta per l'educació esportiva, tant la no universitària com la universitària, en la transmissió dels ensenyaments d'esport.

Pel que fa a l'evolució entre el 2006 i el 2013, es constata que la crisi ha afectat menys el sector de l'esport que el conjunt de l'economia de la demarcació, ja que el creixement nominal del VAB provincial en el període considerat ha estat d'un 6,7 %, mentre que el del sector de l'esport ha estat d'un 10,2 %. Una part important d'aquest bon comportament del sector de l'esport es deu al fet que la majoria de les seves activitats són difícils de deslocalitzar i, per tant, de traslladar a altres territoris on els costos laborals són menors, com ha passat en molts sectors industrials.

Altres indicadors confirmen la bona salut del sector de l'esport, com ara el creixement del nombre d'empreses amb activitat econòmica principal vinculada a l'esport, l'augment de les despeses de les llars en equipaments per a l'esport (incloent bicicletes), el creixent nombre d'alumnes matriculats en ensenyaments relacionats amb l'esport, l'augment del comerç exterior de productes vinculats amb l'esport, el manteniment del nombre de viatges de residents realitzats principalment per temes esportius i el creixement de l'entrada de turistes internacionals pel mateix motiu, l'augment de les llicències

a les federacions esportives i el creixent nombre de persones de més de 15 anys que practiquen un esport de manera habitual (gairebé 10 punts entre 2010 i 2015)⁴¹.

Per tant, l'esport a la demarcació de Barcelona és un sector rellevant i de ràpid creixement dins de l'economia, per la qual cosa contribueix al creixement econòmic i de l'ocupació per sobre de la mitjana d'altres sectors. A més, els béns i serveis esportius es poden trobar en molts altres sectors, com ara el turisme, la nutrició, les assegurances, l'assessoria jurídica i econòmica, i altres camps en què la seva presència és encara incipient però creixent. Això vol dir que l'esport pot ajudar sectors específics a desenvolupar-se.

Però per mesurar la importància de l'esport en aquests sectors caldria l'elaboració d'un compte satèl·lit en la línia dels realitzats per als països de la UE en l'estudi de la Comissió Europea esmentat anteriorment (SpEA, 2012). Un compte satèl·lit no només possibilita el càlcul del pes del sector de l'esport (impacte directe), sinó també el càlcul dels multiplicadors que capturen els efectes indirectes que un increment en la demanda final en els mercats de béns i serveis relacionats amb l'esport té sobre la resta de l'economia⁴². La recent publicació del Marc *Input-Output* de Catalunya 2011 (febrer del 2015), i el corresponent canvi metodològic en els comptes econòmics amb la nova base 2010, obre la possibilitat d'afinar l'avaluació del pes econòmic de l'esport en el sentit de fer més consistents les xifres estimades per al sector amb els agregats de l'economia, atès que el punt de partida pot ser ara la informació sectorial detallada provinent de les taules *input-output*. Aquest enfocament difereix del que s'ha fet fins ara en la mesura en què la metodologia actual pren com a informació de base la provinent de les enquestes industrial i de serveis, i de la informació individual productor a productor per després agregar (de baix cap a dalt), mentre que els comptes satèl·lit *stricto sensu* parteixen de la informació sectorial proporcionada pel marc *input-output* per extreure posteriorment la informació corresponent al sector de l'esport (de dalt cap a baix) i enquibir-la així dins dels comptes econòmics que es deriven de l'esmentat marc *input-output*.

41. Dades del 2014/2015 corresponents al conjunt de l'Estat espanyol (Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, 2015 i 2016).

42. En aquest sentit, per al conjunt de la UE aquest multiplicador és 1,66, la qual cosa eleva el pes del VAB del sector de l'esport europeu d'un 1,13% fins a un 1,88%.

Bibliografia

- Agregat de les Universitats Públiques de Catalunya, exercicis 2012-2013: Informe 8/2015*. [en línia]. Barcelona: Sindicatura de Comptes, 2015a. Disponible a: <http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/2015_08_ca.pdf> (Consulta: diversos dies de setembre i octubre de 2015)
- Anuario SGAE 2013 de las artes escénicas, musicales y audiovisuales*. Madrid: Fundació SGAE, 2013.
- Anuario de estadísticas deportivas 2016*. Madrid: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Secretaria General Tècnica. Subdirecció General d'Estadística i Estudis, 2016.
- BOSCH, J. (Dir.); CAPEL, L.; COUGOULE, F.; FERRARI, G.; SERRA, D.; SOLANAS, S. *Avaluació del pes econòmic de l'esport a la província de Barcelona. 2006 i 2007*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Àrea d'Esports i Àrea de Desenvolupament Econòmic, 2009. Disponible a: <https://www.diba.cat/documents/41289/786433/Pes_econòmic_esport_def.pdf>
- BOSCH, J.; GARCÍA, J.; MURILLO, C. *El pes econòmic de l'esport a Catalunya el 2013*. Barcelona: Consell Català de l'Esport, Generalitat de Catalunya, 2015.
- CIVIL, M.; CORBELLA, J.M.; FERRÉ, C.; SABATÉ, J. *Informe de la comunicació a Catalunya 2013-2014*. Barcelona: Institut de la Comunicació. Universitat Autònoma de Barcelona (InCom-UAB), 2015.
- Compte General de la Generalitat de Catalunya, exercici 2013: Informe 22/2015* [en línia]. Barcelona: Sindicatura de Comptes, 2015b. Disponible a: <http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/15_14_ca_no_acc.pdf> (Consulta: diversos dies de novembre i desembre de 2015 i gener i febrer de 2016)
- Compte General de la Generalitat de Catalunya, exercici 2013: Informe 22/2015* [en línia]. Annex digital. Barcelona: Sindicatura de Comptes, 2015c. Disponible a: <http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/15_15_ca_anx_digital.pdf> (Consulta: diversos dies de novembre i desembre de 2015 i gener i febrer de 2016)
- Compte General 2013*. [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Coneixement, 2014. Disponible a: <<http://gencat.cat/economia/IG/comptegeneral2013/inici.htm>> (Consulta: octubre de 2015 i gener de 2016).
- El pes econòmic de l'esport a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria General de l'Esport, 2010a.
- Els clubs esportius a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria General de l'Esport, 2010b.

- Encuesta de hábitos deportivos en España 2015*. Madrid: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Consell Superior d'Esports, 2015.
- Informe 2012-2013 sobre l'audiovisual a Catalunya*. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 2014.
- La economía del Deporte en Andalucía 2014: Impacto Económico*. Sevilla: Analistas Económicos de Andalucía y Empresa Pública para la gestión del Turismo y del Deporte de Andalucía, SA, 2015.
- Memòria Anual 2013*. Madrid: Ministeri d'Hisenda i administracions Públiques. Secretaria d'Estat d'Hisenda. Direcció General d'Ordenació del Joc, 2014.
- Memòria econòmica 2014*. Barcelona: Ports de la Generalitat. Generalitat de Catalunya, 2015.
- L'esport a Catalunya: un informe de tendències 2006-2013*. Barcelona: Observatori Català de l'Esport, 2013.
- Liquidación de presupuestos de las entidades locales*. [en línia]. Madrid: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Secretaria General de Coordinació Autònoma i Local, 2013. Disponible a: <<http://www.minhap.gob.es/ca-ES/CDI/PresupuestosCuentaspublicasysistemasdefinanciacion/Paginas/presupuestosCuentaspublicassistemasfinanciacion.aspx>> (Consulta: octubre de 2015 i març-abril de 2016)
- SPEA (SportsEconAustria) *Study on the Contribution of Sport to Economic Growth and Employment in the EU*. Comissió Europea, 2012.